

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приета с Решение №..... от Протокол №..... на Общински съвет – Гоце Делчев

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на таблиците	5
Списък на фигурите	6
Списък на използваните съкращения	7
Въведение	9
1. Анализ на средата	16
1.1. Природо-географски и териториално-административни данни за община Гоце Делчев	16
1.1.1. Географско положение на общината и съседни общини	16
1.1.2. Релеф	17
1.1.3. Климат	17
1.1.4. Инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия и полезни изкопаеми ...	20
1.1.5. Риск и изменение на климата	21
1.1.6. Население и населени места в общината	28
1.2. Въздух	29
1.3. Води	30
1.3.1. Повърхностни води	30
1.3.2. Подземни води	37
1.3.3. Зони за защита на водите	39
1.3.4. Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал	45
1.3.5. Източници на замърсяване за повърхностни и подземни води - на територията на общината и извън територията на общината	45
1.3.6. Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места	48
1.3.7. Състояние на хидротехническите съоръжения (диги, язовирни стени и т.н.)	48
1.3.8. Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води	49
1.3.9. Водоснабдяване на населените места - количествени и качествени характеристики	50
1.4. Отпадъци	50
1.4.1. Генерирани отпадъци по видове и източници - битови, опасни, строителни, производствени	50
1.4.2. Начини на третиране на различните видове отпадъци и съоръжения	54
1.5. Почви и нарушени терени	55
1.5.1. Видове почви в община Гоце Делчев	55
1.5.2. Съществуващи екологични проблеми (деградационни процеси) при почвите на община гоце делчев – степен на развитие и прогноза за развитието им	57
1.5.3. Заблатени почви	57
1.5.4. Ерозирали почви	58
1.5.5. Замърсяване на почвите	60
1.5.6. Физически нарушени почви; нарушени терени от добивни дейности, от изкопни работи (водопроводи и др.)	60

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОТСЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

1.6. Защитени територии и биоразнообразие	61
1.6.1. Гори - състояние, видово разнообразие, собственост, използване за рекреационни цели, за дърводобив, за други цели и т.н.	61
1.6.2. Защитени видове растения и животни	62
1.6.3. Видове, обект на ловен туризъм	64
1.6.4. Защитени територии и защитени зони	64
1.7. Шум, радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения	67
1.7.1. Източници на шума и население, подложено на въздействия	67
1.7.2. Данни от единната система за мониторинг	67
1.7.3. Радиационно състояние на атмосферния въздух	68
1.7.4. Радиационно състояние на повърхностните реки, необработваеми почви и дънни утайки от водни обекти	68
1.7.5. Опасни вещества	70
1.8. Зелени площи	70
1.9. Управленски капацитет	72
1.9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в общинския съвет/общинската администрация - отговорности и задачи, които изпълняват	72
1.9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности	73
1.9.3. Общински наредби в разглежданата област	74
1.9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината	74
1.9.5. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО	75
1.9.6. Информирание на обществеността – използвани подходи и механизми	76
1.9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда	76
1.10. Услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда – обхват на дейност и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност	81
1.10.1. Третиране на отпадъците и комунално-битови услуги	81
1.10.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води	81
1.10.3. Чистота на територията на населените места и местата за отдих извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчета за отпадъци в населените места	82
1.10.4. Задължения на гражданите	82
1.11. Икономически фактори	83
1.11.1. Състояние и развитие на отделните отрасли в общината, които влияят или могат да повлияят върху състоянието на околната среда	83
1.11.2. Състояние на инфраструктурата	86
1.12. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда	88
2. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT)	90
2.1. Анализ на компонент въздух	90
2.2. Анализ на компонент води	90

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

2.3. Анализ на фактор отпадъци	91
2.4. Анализ на риска и изменението на климата.....	93
2.5. Анализ по компонент почви и нарушени терени	94
2.6. Анализ по компонент биоразнообразие	95
2.7. Анализ по фактор шум	95
2.8. Анализ по компонент зелени системи	96
2.9. Анализ по компонент радиационни лъчения	96
2.10. Анализ по компонент опасни вещества.....	96
2.11. Оценка на състоянието на инфраструктурата като фактор за околната среда	96
2.12. Анализ на организационната и икономическата структура за управление на дейностите по опазване на околната среда	98
3. Визия за околната среда на общината	99
4. Цели	99
5. План за действие	100
6. Организация за изпълнението на програмата	107
7. Приложения към програмата.....	108

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1.	Списък на регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на община Гоце Делчев	24
Таблица 2.	Оценка на риска от наводнения.....	26
Таблица 3.	Регистрирани свлачища на територията на община Гоце Делчев	27
таблица 4.	Население в община Гоце Делчев по населени места към 31.12.2021 г....	28
Таблица 5.	Население в община Гоце Делчев за периода 2011-2021 г.	28
Таблица 6.	Разпределение на населението по тип селища.....	29
Таблица 7.	Повърхностни водни тела на територията на община Гоце Делчев.....	31
Таблица 8.	Състояние на повърхностните водни тела в община Гоце Делчев, 2020 г. .	33
Таблица 9.	Пунктове за качество на повърхностни води.....	35
Таблица 10.	Пунктове за количество на повърхностни води.....	35
Таблица 11.	Подземни водни тела на територията на община Гоце Делчев	37
Таблица 12.	Състояние на подземните водни тела в община Гоце Делчев, 2020 г.	38
Таблица 13.	Пунктове за мониторинг на качеството на подземни води, 2020 г	38
Таблица 14.	Пунктове за мониторинг на количеството на подземни води, 2020 г.....	38
Таблица 15.	Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване	39
Таблица 16.	Регистър на зоните за защита на подземни води в община Гоце Делчев.	40
Таблица 17.	Санитарно-охранителни зони в община Гоце Делчев	42
Таблица 18.	Санитарно-охранителните зони около минерални води в община Гоце Делчев	43
Таблица 19.	Защитени територии и зони, обявени за опазване на водозависими местообитания и биологични видове.....	44
Таблица 20.	Списък на водните тела за водоземане от подземни води	50
Таблица 21.	Годишни количества битови отпадъци за периода 2015-2020 г.....	51
Таблица 22.	Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г.	52
Таблица 23.	Действителен риск от ерозия на почвата в община Гоце Делчев.....	58
Таблица 24.	Средна концентрация на биогенни замърсители	59
Таблица 25.	Защитени територии и зони в община Гоце Делчев	65
Таблица 26.	Измерване на радиационен гама-фон, вр. Ореляк	68
Таблица 27.	Радиологичен мониторинг на необработваеми почви.....	69
Таблица 28.	Радиологичен мониторинг на повърхностни водни тела	69
Таблица 29.	Радиологичен мониторинг на седименти	70
Таблица 30.	Икономически показатели в община Гоце Делчев през 2020 г.	83
Таблица 31.	Групи предприятия според заетите в тях лица през 2020 г.....	84
Таблица 32.	Земеделски стопани в община Гоце Делчев.....	85
Таблица 33.	Животновъдни ферми и лични стопанства в община Гоце Делчев	85
Таблица 34.	Деятност на местата за настаняване в община Гоце Делчев през 2020 г... ..	86
Таблица 35.	Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда за периода 2015-2021 г., лева	88
Таблица 36.	План за действие на ПООС Гоце Делчев 2021-2028 г.....	101

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1.	Община Гоце Делчев	16
Фигура 2.	Максимални температури за района на гр. Гоце Делчев	17
Фигура 3.	Средни температури и валежи в района на гр. Гоце Делчев	18
Фигура 4.	Облачни, слънчеви и валежни дни в района на гр. Гоце Делчев	18
Фигура 5.	Количество на валежите в района на гр. Гоце Делчев	19
Фигура 6.	Годишна роза на вятъра за територията на гр. Гоце Делчев	19
Фигура 7.	Скорост на вятъра за територията гр. Гоце Делчев	20
Фигура 8.	Средногодишна температура за региона на гр. Гоце Делчев през периода 1979-2021 г.	21
Фигура 9.	Повърхностни води в обхвата на Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“	31
Фигура 10.	Райони със значителен потенциален риск от наводнения за Западнобеломорски район	36
Фигура 11.	Район със значителен потенциален риск от наводнения: Неврокопска р. – гр. Гоце Делчев (bg4_apsfr_me_100)	37
Фигура 12.	Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване	40
Фигура 13.	Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване	41
Фигура 14.	Защитени зони по директивата за местообитанията	45
Фигура 15.	Защитени зони по директивата за птиците	45
Фигура 16.	Количествата на общо образуваните битови отпадъци за периода 2010- 2018 г. по данни на община Гоце Делчев	51
Фигура 17.	Разпределението на горите по вид собственост	62

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БДЗБР	Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“
БИОМОН	Мобилно приложение за въвеждане данни от проведен мониторинг (BioMon Mobile)
БО	Битови отпадъци
ВЕЦ	Водоелектрическа централа
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГИС	Географски информационни системи
ДБ	Държавен бюджет
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕСС	Единната спасителна система
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗШОС	Закон за защита от шума в околната среда
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда и водите
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУМПС	Излезли от употреба превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КР	Комплексно разрешително
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МВЕЦ	Малка (Мини) водно електрическа централа
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПО	Неправителствена организация
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Националната система за мониторинг на околната среда
НСОС	Националната стратегия за околна среда
НСМБР	Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие
НСУРВС	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НЦРРЗ	Национален център по радиобиология и радиационна защита
ОБ	Общински бюджет
ОБС	Общински съвет
ОДБХ	Областна дирекция по безопасност на храните
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ООН	Организация на обединените нации

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

ОП	Общинско предприятие
ОУПО	Общ устройствен план на община
ОХВ	Опасни химични вещества
ПБВ	Питейно-битово водоснабдяване
ПВТ	Подземно водно тяло
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПОРН	Предварителна оценка на риска от наводнения
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейни води
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПУРБ	Плана за управление на речните басейни
РДВ	Рамкова директива за водите
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЗ	Разрешително за заустване
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗПРН	Район със значителен потенциален риск от наводнения
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СОЗ	Санитарно-охранителни зони
СПИ	Собствени периодични измервания
ТБО	Твърди битови отпадъци / Такса битови отпадъци
ТКЗС	Трудово кооперативно земеделско стопанство
ТСБ	Териториално статистическо бюро
ECMWF	European Centre for Medium-Range Weather Forecasts
EM-DAT	The International Disaster Database – Centre for Research on the Epidemiology of Disasters-CRED

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Гоце Делчев обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

ПООС е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Плана за интегрирано развитие на община Гоце Делчев 2021-2027 г. и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината.

ПООС отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Програмата за опазване на околната среда се основава на концепцията, че **предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие** – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за опазване на околната среда на община Гоце Делчев е изготвена в съответствие с:

- чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда;
- т. 8 от чл. 17, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), според която „Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

компетентност в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси“;

- Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС, органите на местното самоуправление се ръководят и от указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработката на програмата са използвани и следните **стратегически документи**:

- Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители в България 2012-2020 г.;
- Трети Национален план за действие по изменение на климата;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019 г.;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.), приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019 г.;
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор (НСУРВС) в Република България;
- Национална Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030 г.);

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Национална Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.);
- План за интегрирано развитие на община Гоце Делчев 2021-2027 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Гоце Делчев.

Други използвани **източници на информация** са както следва:

- Официални данни и статистическа информация от ТСБ – гр. Благоевград, ДБТ – гр. Гоце Делчев; ОДЗ – гр. Благоевград, РИОСВ – гр. Благоевград, Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ (БДЗБР) и ИАОС и други;
- Информация, предоставена от Общинска администрация Гоце Делчев;
- Относимите и приложими нормативни и поднормативни актове;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Гоце Делчев, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН.

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Гоце Делчев, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентираните икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

ОПРЕДЕЛЯНЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Процесът на определяне и въвличане на заинтересованите страни при разработване на ПООС премина през няколко стъпки.

Като първа стъпка в изпълнение на въвличане на заинтересованите страни, ПООС бе съгласувана с представители на общинска администрация Гоце Делчев.

Следващата стъпка бе **предаване на документа в РИОСВ – Благоевград за съгласуване**. След изтичане на едномесечния срок за съгласуване, ПООС бе одобрена с издаденото от РИОСВ – Благоевград решение.

В изпълнение на последващата стъпка Програмата за опазване на околната среда на община Гоце Делчев **бе публикувана на официалния сайт на общината** <https://www.gotsedelchev.bg/> за **съгласуване със заинтересованите страни**.

След като проектът на Програмата за опазване на околната среда на община Гоце Делчев бе съгласуван с представителите на общинска администрация Гоце Делчев, с РИОСВ – Благоевград, както и със заинтересованите страни, **документът бе внесен за приемане в Общински съвет – Гоце Делчев и одобрен с Решение № от**

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1.1. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ И ТЕРИТОРИАЛНО-АДМИНИСТРАТИВНИ ДАННИ ЗА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

1.1.1. Географско положение на общината и съседни общини

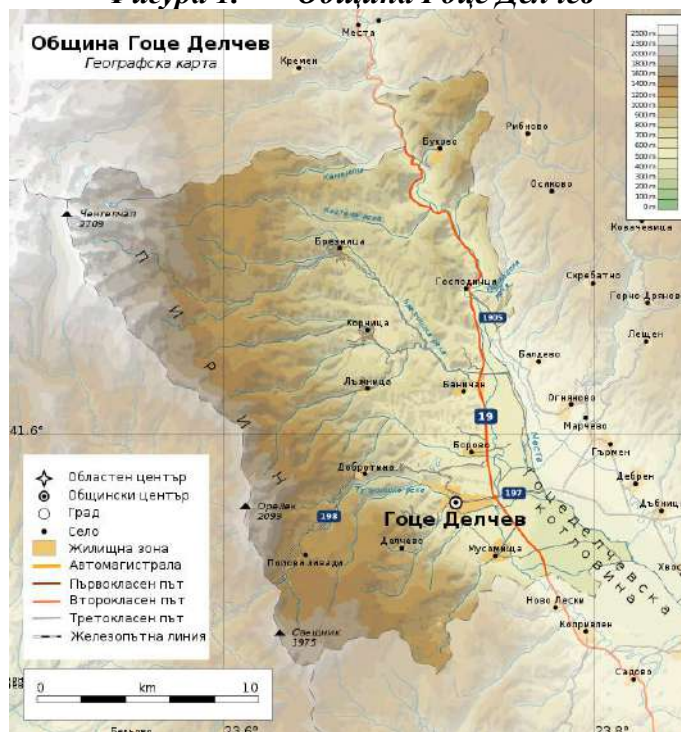
Община Гоце Делчев е разположена в югоизточната част на област Благоевград. С площта си от 330,21 km² заема 12-о място сред 14-те общини на областта, което съставлява 5,12% от територията на областта. Границите ѝ са следните:

- на север – община Банско;
- на изток – община Гърмен;
- на юг – община Хаджидимово;
- на запад – община Сандански.

Включва общо 12 населени места, от които един град Гоце Делчев и селата: Баничан, Борово, Брезница, Буково, Господинци, Делчево, Добротино, Корница, Лъжница, Мосомище и Попови ливади.

Гр. Гоце Делчев се намира на около 106 km от областния център – гр. Благоевград.

Фигура 1. Община Гоце Делчев

Източник: <https://bg.wikipedia.org/>

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.1.2. Релеф

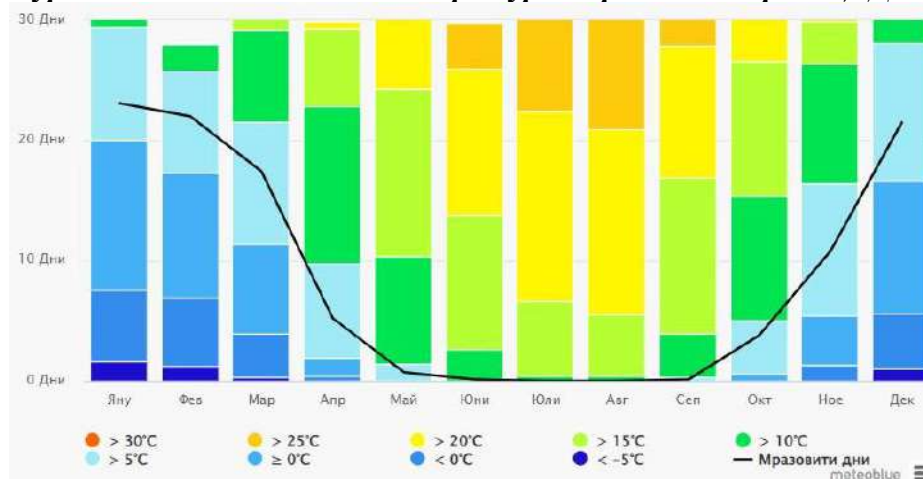
Релефът на общината е предимно планински. Почти 80% се заема от източните склонове на Пирин: югоизточните склонове на Северен Пирин (връх Ченгелчал – 2709 m); източните склонове на Среден Пирин (връх Ореляк – 2099 m); североизточните склонове на Южен Пирин (връх Свещник – 1975 m). Източната и югоизточната част на общината се заема от Гоцеделчевската котловина, като тук в поречието на река Места е най-ниската ѝ точка – 481 m н.в. В най-североизточната част на общината (част от землищата на селата Буково и Господинци) се простират част от югозападните склонове на Западнородопския рид Дъбраш (връх Острец 1356 m).

В източната част, от север на юг, преминава около 26 km от течението на река Места със своите притоци: Каменица, Костена река, Колевица, Бялата река, Осиковска река, Брезнишка река (Туфча), Сушица и Тупувишка река. Около 12 km от реката попадат в долната (южна) част на пролома Момина клисура, а останалите 14 km реката протича през Гоцеделчевската котловина.

1.1.3. Климат

Поради географското си разположение Гоце Делчев попада в зоната на преходносредиземноморската климатична област. Средногодишните температури са 11,3 – 11,5°C. Разнообразните релефни форми и предимно котловинното разложение на общината я определят като район с относително мека зима и топло лято.

Фигура 2. Максимални температури за района на гр. Гоце Делчев

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

На фигурата по-долу са показани средномесечните температури в района на гр. Гоце Делчев. „Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец. По същия начин „Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Средна годишна сума на валежите в района е между 620-780 mm. Количеството валежи е най-голямо през зимата и есента. Най-дъждовен месец е ноември, а най-сух – август.

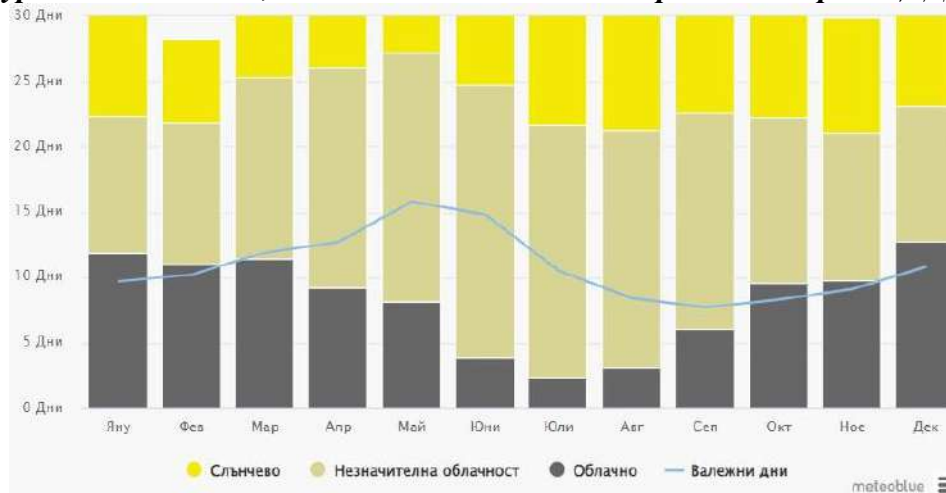
Фигура 3. Средни температури и валежи в района на гр. Гоце Делчев

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

Данни за слънчеви, облачни и валежни дни в района на гр. Гоце Делчев са показани на следващата фигура. През по-голяма част от годината преобладаващи са дните с незначителна облачност. Облачността в района има максимум през зимните месеци декември - март (13-14 дни), а през летните месеци юни - август, спада на 1-3 дни.

Фигура 4. Облачни, слънчеви и валежни дни в района на гр. Гоце Делчев

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

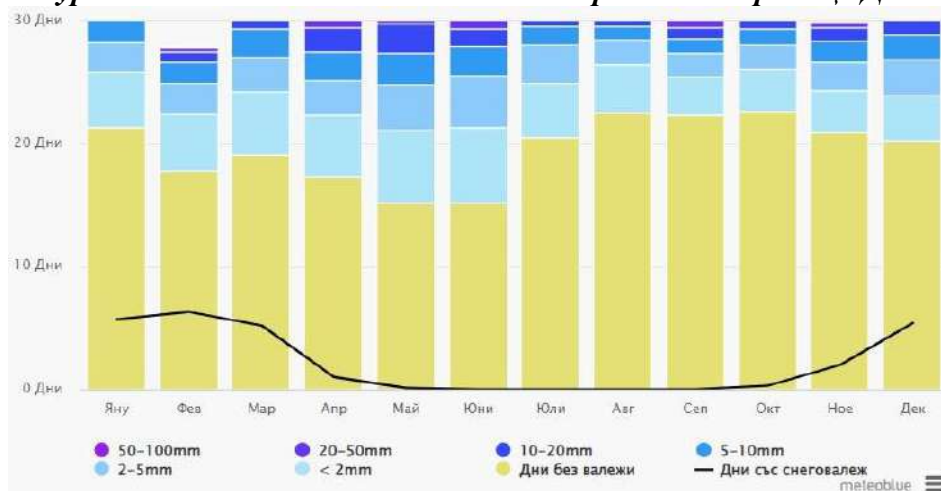
Следващата графика представлява диаграма за валежите и показва броя на дните от месеца, в които е достигнато определено количество валежи. Най-много валежи има през месеците май и юни. В общината преобладават пролетните валежи.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

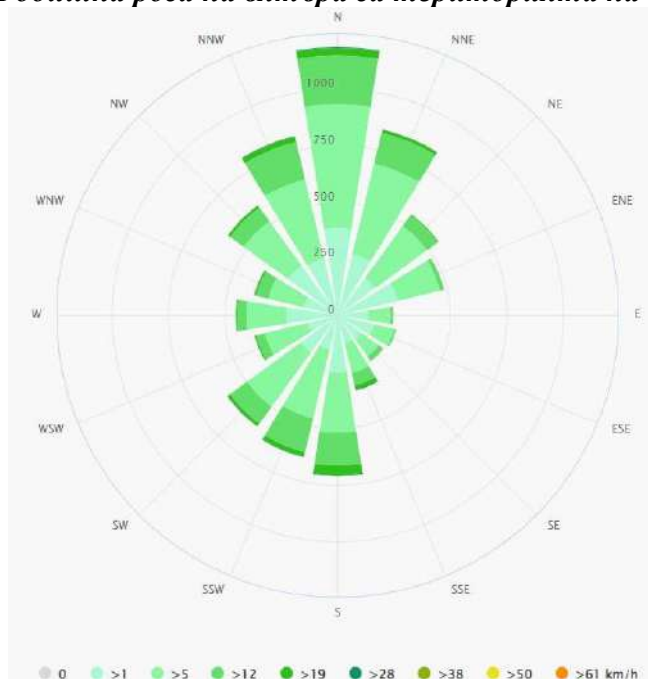
Поради влиянието на средиземноморския климат в котловинната част на общината снежната покривка е със сравнително малка дебелина за сметка на планинската част от района, където снегът може да се задържи за 5-6 месеца.

Фигура 5. Количество на валежите в района на гр. Гоце Делчев

На следващата фигура е представена годишната роза на вятъра по посока и честота. От фигурата е видно, че в района на Гоце Делчев преобладават западни и северозападни ветрове.

Фигура 6. Годишна роза на вятъра за територията на гр. Гоце Делчев

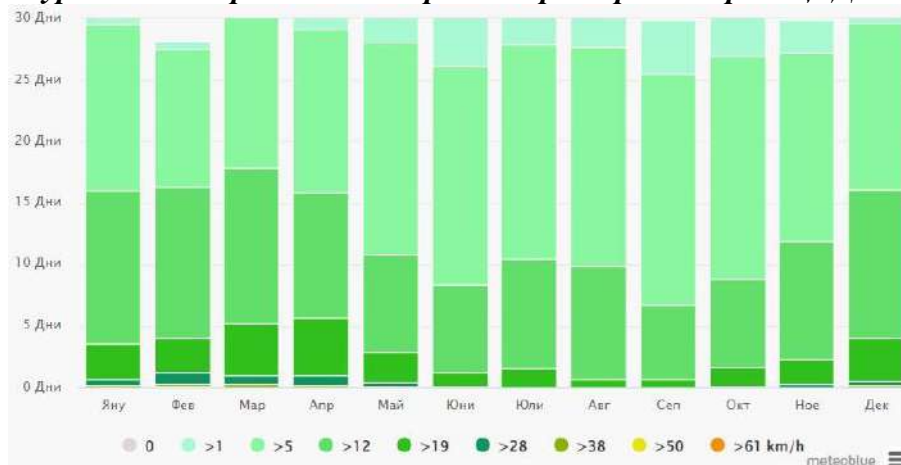

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

На следващата фигура са показани данни за скоростта на вятъра. През месеците декември – април в общината могат да се отчетат ветрове със скоост по-висока от 28 km/h. Най-много дни от година се отчита – > 5 km/h т.е. преобладаващи са по-слабите ветрове.

Фигура 7. Скорост на вятъра за територията гр. Гоце Делчев

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

1.1.4. Инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия и полезни изкопаеми

Съобразно особеностите в геоложкия строеж, хидро-геоложките условия и пригодността на терените за строителна основа, общинската територия се разделя на следните два инженерно-геоложки района:

- I-ви район – обхваща по-голямата част от територията на община Гоце Делчев. Основните инженерно-геоложки типове, които изграждат терените от този район са неогенски отложения – брекчоконгломерати, конгломерати и пясъчници. Физикомеханичните им показатели са: обемна плътност 2,10 – 2,20 g/cm³, специфична плътност – 2,72 – 2,75 g/cm³ Изчислителното натоварване е от порядъка на 0,30 – 0,50 МПа.
- II-ри район – обхваща терените около реките. Тук се установяват конгломерати, пясъчници, алевролити и туфи. Физикомеханичните им показатели са: обемна плътност 2,25 - 2,30 t/m³, специфична плътност – 2,71 – 2,80 g/cm³. Изчислителното натоварване е от порядъка на 0,35 – 0,50 – 0,70 МПа. Плитки почвени води се установяват само в ниските части на района около реките. Навсякъде другаде почвените води залягат на голяма дълбочина – от 7-8 - 20 до над 50 m.

Районът на Община Гоце Делчев е беден на полезни изкопаеми, но е богат на водни и горски ресурси. Мраморните находища са ценен природен ресурс, които дават суровина за преработващата промишленост, в която функционират местни и чуждестранни предприятия. Голямо е разнообразието от строителни материали, най-търсени от които са гнайсет, гранитът и слюдените шисти.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.1.5. Риск и изменение на климата

Наводненията остават най-значимото природно бедствие за България, като последица от климатичните промени. Отчетено е, че те са нанесли най-големи щети, следвани от свлачища, засушавания и пожари, бури, вихрушки, земетресения (НСИ, 2018).

Според данните от EM-DAT (The International Disaster Database – Centre for Research on the Epidemiology of Disasters-CRED), през годините България е била засегната предимно от наводнения, екстремни температури, бури, пожари и земетресения.

Прегледът на възникналите бедствия показва, че голяма част от тях са причинени вследствие на природни явления. В тази връзка е необходимо да се отчетат резултатите от извършените проучвания, според които средната годишна температура на въздуха в България през последните две десетилетия (1988-2011 г.) се е повишила средно с 1,3°C в сравнение с тази от периода 1961-1990 г. Установени са и значителни вариации в количеството на валежите през отделните години за периода 1988-2011 г.

Промени се наблюдават и в максималните денонощни валежи, като всички тези резултати показват тенденция към повишаване на риска от свързаните с тях бедствия.

Прогнозираните промени в температурите и валежите показват, че в зависимост от използвания сценарий, средната температура на въздуха в страната ще нарасне към 2082-2100 г. спрямо нормата от 1961-1990 г. с от 2 до 7°C. Според прогнозите се очаква намаление на средногодишните валежи в рамките на 10-20% към края на века, както и увеличаване на броя и интензивността на сухи и горещи периоди през лятото.

На следващите диаграми може да се види изменението на температурите за региона на гр. Гоце Делчев през последните 40 г. Използваният източник на данни е ERA5, петото поколение атмосферен повторен анализ на ECMWF на глобалния климат, обхващащ времеви диапазон от 1979 г. до 2021 г., с пространствена разделителна способност от 30 km.

Фигура 8. Средногодишна температура за региона на гр. Гоце Делчев за периода 1979-2021 г.

Източник: <https://www.meteoblue.com/>

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

На горната графика е показана приблизителна средна годишна температура за региона на гр. Гоце Делчев. Прекъснатата синя линия е линейната тенденция на климатичните промени, която показва, че в Гоце Делчев става все по-топло.

В долната част на графиката са показани т.нар. ивици на затопляне. Всяка цветна ивица представлява средната температура за една година - синята е за по-студени, а червената - за по-топли години.

В допълнение, скорошна оценка на риска от свързани с климатичните промени природни бедствия, извършена в рамките на проекта FP7 ENHANCE, показва, че Европа може да бъде изправена пред непрекъснато нарастване на свързаните с климата опасности. Резултатите, които се базират на набор от симулации на регионални климатични модели за три прогнозни периода (2020 г., 2050 г., 2080 г.), обхващат седем опасности, свързани с климата: топли вълни, студени вълни, суши, горски пожари, речни наводнения, крайбрежни наводнения и бури. Според направената оценка в доклад на Европейската агенция по околна среда (EEA Report № 1/2017 Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016: An indicator-based report), до 2080 г. огромни райони в редица европейски страни, сред които и България, ще бъдат обект на увеличаване на вероятността от възникване на опасност от най-малко 20% при три или дори четири от разгледаните седем опасности.

Нанесените щети са показател, че обществото все още не е достатъчно защитено и подготвено да се противопостави на подобни рискове. В този смисъл, вкл. и съгласно Доклад за България за 2019 г., фокусът е върху изграждането на цялостна система за справяне с риска от бедствия, ориентирана по-скоро към превенцията и предотвратяването на тези рискове. Повишената честота на екстремните климатични явления засяга социално-икономическите и природните системи. Оценяването на икономическите разходи от изменението на климата е предизвикателство за отделните сектори, като проучванията показват, че тези разходи могат да бъдат високи дори при незначителни изменения. Ключов хоризонтален проблем за всички сектори е уязвимостта към екстремни метеорологични явления и необходимостта от развиване на устойчивост и готовност чрез цялостно управление и предотвратяване на риска от бедствия.

В изпълнение на ангажиментите по РДВ и Директива 2007/60/ЕО, България прилага дългосрочно планиране за намаляване на риска от наводнения, като е разработила ПУРН за четирите района на басейново управление.

Община Гоце Делчев попада в административния обхват на Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“. Съгласно данни от Предварителната оценка на риска от наводнения на Западнобеломорски район за басейново управление (2022-2027), в списък с регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на

***ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.***

Западнобеломорски район за басейново управление, на територията на общината са регистрирани шест наводнения, от които две са определени като „значими събития“.

Наводненията са от речен тип, като при всички случаи причината е била обилен дъжд. При едно от наводненията негативните последици спадат към категория стопански дейности – щети по инфраструктурни обекти. В следващите две таблица са описани регистрираните наводнения за територията на община Гоце Делчев.

Таблица 1. Списък на регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на община Гоце Делчев

Идентификатор на събитие	Идентификатор на местоположение	Значимо събитие	Значимо местоположение	Населено място	Източник на наводнение	Механизъм на наводнение	Характеристика на наводнение	Описание на наводнението	Описание на засегнатата територия
BG4_20150329_PFB_001	BG4_20150329_PFB_001_05606	не	не	Борово	Речно наводнение	Преливане над защитните съоръжения	Наводнение от снеготопене	Наводнението е причинено от високи води на р. Места в резултат на обилни валежи и снеготопене. В реката са образувани наносни острови, които насочват водното течение надясно и се рушат десните брегове и дига.	Засегнатия участък е скъсана дясна защитна дига на р. Места в 14+750 km в землището на с. Борово, м. Ормана. Дигата е стопанисвана от „Напоителни системи“ ЕАД - клон „Струма-Места“. В риск от заливане и повреда са рибарник с обем 150000 m³, земеделски земи, пресевна инсталация (ТМСИ), 2 асфалтови бази и хотелски комплекс „Барото“, подземен и надземен водопровод за питейна вода за община Гърмен, автопарк на фирма БКС ЕООД, мост на пътя Гоце Делчев - Доспат.
BG4_20160301_PFB_001	BG4_20160301_PFB_001_38666	не	не	Корница	Речно наводнение	Подприщане или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	Наводнението е резултат от обилни валежи и покачване на нивото на р. Корнишка (Марево).	Засегнатата територия е местен път Гоце Делчев - Брезница - Корница, в рамките на землището на с. Корница (извън регулация). Скъсана е укрепителна подпорна стена от каменна зидария и се източва и пропада пътното платно с дължина 20 m.
BG4_20141125_PFB_001	BG4_20141125_PFB_001_38666	не	не	Корница	Речно наводнение	Подприщане или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	Наводнението е резултат от обилни валежи и покачване на нивото на р. Корнишка (Марево).	Засегнатата територия е между о.т. 73 и о.т. 143, кв. 54, и о.т. 158 и о.т. 97, кв. 53 по плана на с. Корница. Засегнати са улици с обща дължина 60 m.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Идентификатор на събитие	Идентификатор на местоположение	Значимо събитие	Значимо местоположение	Населено място	Източник на наводнение	Механизъм на наводнение	Характеристика на наводнение	Описание на наводнението	Описание на засегнатата територия
BG4_20161109_P Fb_002	BG4_20161109_P Fb_002_06306	не	не	Брезница	Речно наводнение	Подприцване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	Наводнението е причинено от високи води на р. Туфча (Брезнишка), следствие на обилни валежи.	Наводнението обхваща с. Брезница около коритото на р. Туфча, най-вече ул. Туфча и територията около водохранилището в м. Чарка нагоре по течението на р. Туфча, над с. Брезница.
BG4_201712 01_PFB_001	BG4_201712 01_PFB_001_02600	да	не	Баничан	Речно наводнение	Преливане над защитните съоръжения	Поройно наводнение	Наводнението е причинено от високи води на р. Места, следствие на обилни валежи.	Наводнението обхваща десния бряг на р. Места на km 16+500. В реката е образуван наносен остров, който е насочвал водното течение надясно. Така се е рушил десния бряг и се е разрушила предпазната дига. Залети са земеделски земи.
BG4_20171201_P Fb_001	BG4_20171201_P Fb_001_17395	да	да	Гоце Делчев	Речно наводнение	Подприцване или намаляване нарушаване на проводимостта	Поройно наводнение	Наводнението е резултат от проливни дъждове. Водата идва по реки Драгостинска и Делчевска (Неврокопска).	Наводнената територия обхваща улична мрежа в о.т. 172 и о.т. 173 и о.т. 188 и о.т. 191, кв. 8, кв. 14 и кв. 18, о.т. 298 и о.т. 306 и о.т. 334, кв. 45 и кв. 49 по плана на гр. Гоце Делчев.

Източник: БДЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОТСЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 2. Оценка на риска от наводнения

Идентификатор на събитие	Идентификатор на местоположение	Значимо събитие	Значимо местоположение	Човешко здраве: Човешко здраве	Човешко здраве: Общество	Стопанска дейност: Недвижимо имущество	Стопанска дейност: Инфраструктура	Стопанска дейност: Первичен сектор	Стопанска дейност: Вторичен сектор	Околна среда: Състояние на водните тела	Околна среда: Защитени територии	Околна среда: Замърсяване с опасни вещества	Околна среда: Други неблагоприятни последици върху околната среда	Културно наследство: Културни ценности
BG4_20150329_Pfb_001	BG4_20150329_Pfb_001_05606	не	не	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG4_20160301_Pfb_001	BG4_20160301_Pfb_001_38666	не	не	ниска	ниска	ниска	средна	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG4_20141125_Pfb_001	BG4_20141125_Pfb_001_38666	не	не	ниска	ниска	ниска	средна	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG4_20161109_Pfb_002	BG4_20161109_Pfb_002_06306	не	не	ниска	ниска	ниска	средна	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG4_20171201_Pfb_001	BG4_20171201_Pfb_001_02600	да	не	ниска	ниска	ниска	средна	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска
BG4_20171201_Pfb_001	BG4_20171201_Pfb_001_17395	да	да	ниска	ниска	ниска	висока	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска	ниска

Източник: БДЗБР

Движението на земни маси остава предизвикателство и адресирането му е цел през 2021-2027 г. В сравнение с фокуса през 2014-2020 г. върху укрепването на свлачища на общинска територия, дейностите през 2021-2027 г. са насочени към различни типове движение на земни маси. Сред основните цели са осигуряването на отдалечен мониторинг на тези процеси и изпълнението на последващи действия на място, вкл. по продължение на пътната мрежа, където такива рискове представляват заплаха за населението (вкл. от гледна точка безопасност на движението по пътищата), като това ще допринесе за защитата на живота и здравето на населението, както и на околната среда по отношение на защитата на биоразнообразието.

Разширеният спектър природни бедствия в страната предполага осигуряването на подкрепа за мерки, насочени към ранно предупреждение и наблюдение, допълнително укрепване на капацитета за прогнозиране и подготовка за реакция (вкл. при земетресения) чрез инвестиции за осигуряване на Единната спасителна система (ЕСС) и разширяване обхвата на Системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението. ЕСС включва всички институции, власти и организации (министерства и агенции, общини, фирми, спешни центрове, организации с нестопанска цел, доброволчески организации), отговорни за превенцията и реакцията в случай на природни бедствия, както и за защитата на човешкия живот и здраве. Мерки за повишаване на обществената информираност и осигуряването на тренировъчни обучения за населението са приоритетни за подкрепа по програмата.

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства (укрепителни работи – изграждане на подпорни стени, заскаляване на участъци, изграждане на дренажни системи с цел понижаване нивото на подпочвените води и др.).

На територията на община Гоце Делчев са регистрирани 9 свлачища, 3 в района на с. Делчево, 2 в района на с. Добротино и по 1 в гр. Гоце Делчев, с. Пирин, с. Плетена и с. Брезница.

Таблица 3. Регистрирани свлачища на територията на община Гоце Делчев

Свлачище	Местоположение	Дата на регистрация	Тип на терена
BLG 11.17395-01	гр. Гоце Делчев, микроязовир „Сушица“	20.05.2016	бряг на изкуствен водоем, езеро
BLG 11.20585-01	с. Делчево, път BLG 3097 /III-198/ Гоце Делчев - Делчево	03.12.2004	планински склон
BLG 11.20585-02	с. Делчево, път BLG 3097 /III-198/ Гоце Делчев - Делчево от km 4+203 до 4+245	31.07.2013	планински склон
BLG 40.56410-01	с. Пирин, път BLG 2254 /III-198 Гоце Делчев - Катунци/ - Пирин	10.10.1994	планински склон
BLG 42.56740-05	с. Плетена, път BLG 1272 /III-197 Гоце Делчев - Сатовча/ - Плетена	01.03.2006	планински склон

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Свлачище	Местоположение	Дата на регистрация	Тип на терена
BLG 11.06306-01	с. Брезница, кв. 54	24.03.2004	планински склон
BLG 11.20585-01	с. Делчево, път BLG 3097 /III-198/ Гоце Делчев - Делчево	03.12.2004	планински склон
BLG 11.21680-01	с. Добротино, водоем „Добротино 1“	12.11.2004	планински склон
BLG 11.21680-02	с. Добротино, водоем „Добротино 2“	03.12.2004	планински склон

Източник: <http://gz-pernik.mrrb.government.bg/>

1.1.6. Население и населени места в общината

Населението на община Гоце Делчев, съгласно справка в раздел „Демографска и социална статистика“ на официалния интернет сайт на НСИ, към 31.12.2021 г. е 29 585 жители.

Населените места в общината са общо 12, което е по-малко спрямо средния за страната брой населени места/община от 19 селища. Гъстотата на населението към 2021 г. е 89,59 души/km².

Таблица 4. Население в община Гоце Делчев по населени места към 31.12.2021 г.

Населени места	Население
с. Баничан	514
с. Борово	1 041
с. Брезница	3 274
с. Буково	918
с. Господинци	476
гр. Гоце Делчев	18 237
с. Делчево	28
с. Добротино	24
с. Корница	1 572
с. Лъжница	1 616
с. Мосомише	1 884
с. Попови ливади	1
Общо	29 585

Източник: НСИ

През последните години населението в община Гоце Делчев бележи трайна тенденция към намаляване. Населението по време на предходното преброяване през 2011 г. е било 31 050 души или за периода от 10 години е отчетено намаляване на населението с 4,7%.

Таблица 5. Население в община Гоце Делчев за периода 2011-2021 г.

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Население	31050	30922	30768	30587	30306	30197	30022	29859	29657	29686	29585

Източник: НСИ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Таблица 6. Разпределение на населението по тип селища

Разпределение на населението по тип селища	До 3 000 души	От 3-25 000 души	От 25 000-50 000 души	Над 50 000 души
Селища в община Гоце Делчев	10	2	0	0

Източник: НСИ

1.2. ВЪЗДУХ

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (КАВ), като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число-подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Протоколи от изпитване от неподвижни източници на емисии на територията на община Гоце Делчев (собствени периодични измервания и контролни измервания) за периода 2014-2021 г.:

- „Галвани“ ЕООД, гр. Гоце Делчев – СПИ 2015 г., 2017 г. и 2019 г. – инсталация за отлагане на покрития (участък за повърхностна обработка на детайли – байцване със солна киселина):

- „Орбел – 2001“ АД – гр. Гоце Делчев – СПИ 2016 г., 2017 г. и 2020 г., производство на ципове – котел тип „SR 1.6“, изгарящ дизелово гориво, с топлинна мощност 1,2 MW;

- „Пирин Текс“ ЕООД – гр. Гоце Делчев – СПИ 2015 г., 2017 г., 2019 г. и 2021 г., шивашко предприятие – 5 бр. котли изгарящи природен газ, със следните топлинни мощности – 2 бр. X 1,5 MW, 2 бр. X 1,0 MW и 1 бр. 640 MW;

- „ХМЦ“ АД, гр. Гоце Делчев – СПИ 2016 г. и 2020 г., котел изгарящ дървени отпадъци, с топлинна мощност 1000 MW, от 01.02.2021 е „Палетен 24-Балкан“ ЕООД, СПИ 2021 г., цех за производство на палети;

- „БКС“ ЕООД, гр. Гоце Делчев – СПИ 2017 г. и 2018 г., инсталация за производство на асфалтови смеси (преустановена дейност);

- „Бистрица 2002“ ЕООД, гр. Гоце Делчев – СПИ 2019 г., инсталация за производство на асфалтови смеси;

- „А – строй“ ЕООД, с. Абланица – СПИ 2015 г. и 2019 г., инсталация за производство на асфалтови смеси с. Баничан (от 17.12.2019 г. не е извършвала производствена дейност);

- „Коленцов 09“ ООД – гр. Гоце Делчев – СПИ 2018 г., камера за нанасяне на покрития върху автомобили и части от автомобили.

Транспортът е основният постоянен източник на емисии на територията на община Гоце Делчев. Важни предпоставки за нивото на замърсяване от МПС са гъстотата на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас и съответно интензивността на трафика.

Контролът върху замърсяването от МПС се осъществява от органите на Пътна полиция и се извършва по следните показатели - димност, въглероден оксид, азотни оксиди, въглеводороди.

През територията на общината преминава второкласен път II-19 „Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – граница Гърция“. Неговата дължина в рамките на общината е 23,2 km.

По-голямата част от уличната мрежа в населените места е без асфалтова настилка, което също допринася за влошаването на атмосферния въздух.

Други източници на атмосферно замърсяване са локалното отопление с твърдо гориво и неправомерното изгаряне на растителни отпадъци (изсъхнали градински отпадъци и листа) през студеното полугодие.

1.3. ВОДИ

1.3.1 Повърхностни води

Водния ресурс на общината е изключително богат и се определя от р. Места и нейните 13 притоци, както и от високопланинските езера (Брезнишки, Корнишки), формирани от южните циркуси на Пирин, множество изкуствени водоеми и минерални извори. Общината разполага със значителни ресурси от повърхностни води.

Главна отводнителна артерия е р. Места. Територията на общината се отводнява предимно от десни притоци на р. Места, един от които е р. Неврокопска, протичаща през гр. Гоце Делчев.

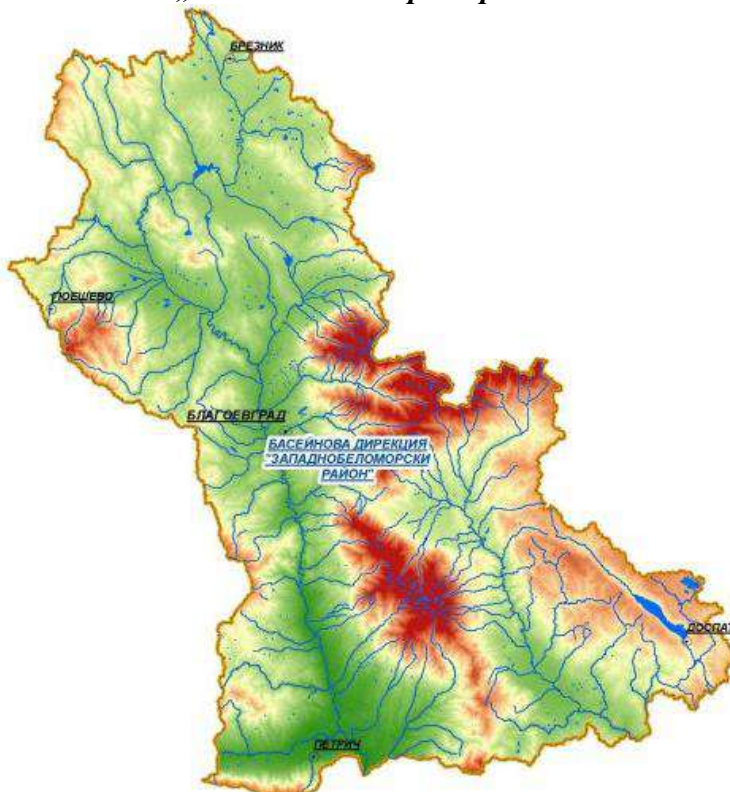
Езерата на територията на общината са с ледников произход и са разположени по североизточните склонове на Пирин планина. От тях черпят водите си притоците на р. Места – реките Брезнишка (Туфча) и Неврокопска.

Няма изградени язовири на територията на община Гоце Делчев. Най-близко разположен е язовир Доспат. В подножието на Пирин, над гр. Гоце Делчев функционират три водоема.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Фигура 9. Повърхностни води в обхвата на Басейнова дирекция
„Западнобеломорски район“**

Източник: БДЗБР

Таблица 7. Повърхностни водни тела на територията на община Гоце Делчев

Код	Име	Тип
BG4ST200R075	р. Пиринска Бистрица от изворите с десния си приток р. Черешничка до вливането им	R3
BG4ME700R11040	р. Туфча от изворите до кота 1145 m	R3
BG4ME700R1104	р. Туфча от кота 1145 m до с. Брезница	R3
BG4ME700R105	р. Туфча от с. Брезница до вливане в р. Места	R5
BG4ME700R103	р. Места от вливане на р. Рибновска до вливане на р. Канина	R5
BG4ME700R102	р. Рибновска от изворите до вливане в р. Места	R3
BG4ME700R101	р. Костена от изворите до вливане в р. Места	R3
BG4ME700R100	р. Каменица от изворите до вливане в р. Места	R3
BG4ME700R096	р. Ретиже от изворите до кота 1635 m	R1
BG4ME700R090	р. Места от вливане на р. Изток до вливане на р. Рибновска	R5
BG4ME500R1111	р. Топлика от изворите до вливане в р. Места	R5
BG4ME500R11090	р. Добротинска от изворите до кота 1020 m	R5
BG4ME500R1109	р. Неврокопска (Тупувишка) от вливане на р. Добротинска до вливане в р. Места	R5
BG4ME500R108	р. Неврокопска (Тупувишка) от изворите до вливане на левия ѝ	R3

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Код	Име	Тип
	приток р. Добротинска	
BG4ME500R107	р. Места от вливане на р. Канина до вливане на р. Мътница	R5
BG4ME400R112	р. Мътница от изворите до вливане в р. Места	R13

Източник: БДЗБР

Състояние на повърхностни води

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо.

В следващата таблица са дадени резултатите от оценката на екологичното и химичното състояние на повърхностните водни тела, част от които преминават през територията на община Гоце Делчев през 2020 г.

Таблица 8. Състояние на повърхностните водни тела в община Гоце Делчев, 2020 г.

Код на ПВТ	Оценка по отделни БЕК за 2020г.					Обща оценка по БЕК за 2020г.	Оценка по отделни физико - химични показатели										Обща оценка по физико-химични показатели за 2020г.
							Кислороден режим				Биогенни замърсители						
	МЗБ	МФ	ФБ	Риби	ФП		РН	БПК	Елек троп	съдър жание на О2	N- NH4	N- NO2	N- NO3	N- total	P- PO4	P - total	
BG4ME400R 112					НП	Добро ЕС по БЕК											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME500R 107					НП	Добър ЕП по БЕК											Умерен ЕП по основни ФХ показатели
BG4ME500R 108					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME500R 11090					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											
BG4ME500R 1109					НП	Лошо ЕС по БЕК											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME500R 11111					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											Добро ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R 090					НП	Добро ЕС по БЕК											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R 096					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											Отлично ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R 100					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R 101					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R 102					НП	Добро ЕС по БЕК											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R 103					НП	Добро ЕС по БЕК											Умерено ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R					НП	Не е провеждан											Умерено ЕС по

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

105						мониторинг по БЕК през 2020г.											основни ФХ показатели
BG4ME700R 1104					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											Отлично ЕС по основни ФХ показатели
BG4ME700R 11040					НП	Не е провеждан мониторинг по БЕК през 2020г.											Отлично ЕС по основни ФХ показатели

НП - Неприложимо

Легенда:

Състояние/потенциал на повърхностните водни тела по Наредба Н-4/ 2012 г.
Отлично
Добро
Умерено
Лошо
Много лошо

Източник: БДЗБР

Пунктове за мониторинг на повърхностни води

Мониторинга на повърхностните води на БДЗБР е съобразен с изискванията на Европейска Рамкова директива за водите, Директива 2000/60/ЕС.

На територията на община Гоце Делчев има 5 пункта за мониторинг на повърхности води.

БДЗБР извършва регулярен мониторинг на повърхностните водни тела за качеството и количеството на повърхностните води.

Таблица 9. Пунктове за качество на повърхностни води

Код на пункт	Име на пункта	Код на водното тяло
BG4ME04569MS320	р. Неврокопска след ГК на Гоце Делчев	BG4ME500R1109
BG4ME04733MS035	р. Места при Момина кула (мост за с. Буково)	BG4ME700R090
BG4ME04735MS411	р. Каменица преди вливане в р. Места	BG4ME700R100
BG4ME04732MS401	р. Костена преди вливане в р. Места	BG4ME700R101
BG4ME04721MS300	р. Туфча преди вливане в р. Места	BG4ME700R105

Източник: БДЗБР

Таблица 10. Пунктове за количество на повърхностни води

Код на пункт	Име на пункта	Име на водното тяло
52501	Брезнишка р.- л. к. с. Брезница	р. Туфча от кота 1145 m до с. Брезница
52500	Брезнишка р.- с. Брезница	р. Туфча от кота 1145 m до с. Брезница
52800	Места - м. Момина кула	р. Места от вливане на р. Изток до вливане на р. Рибновска

Източник: БДЗБР

Риск от наводнения

Наводненията са природно явление, което не може да бъде предотвратено. Вероятността за тяхната поява и степента на пораженията им зависят от редица фактори, познаването и управлението на които позволява да се въздейства върху общите негативни последици от наводненията.

Оценката и управлението на риска от наводнения е предмет на Директива 2007/60 на ЕС, позната още като Европейска Директива за наводненията, която е в сила от 26.11.2007 г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м. август 2010 г. В БДЗБР се разработва План за управление на риска от наводнение. Определени са окончателните райони със значителен потенциален риск за Западнобеломорски район.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

**Фигура 10. Райони със значителен потенциален риск от наводнения за
Западнобеломорски район**

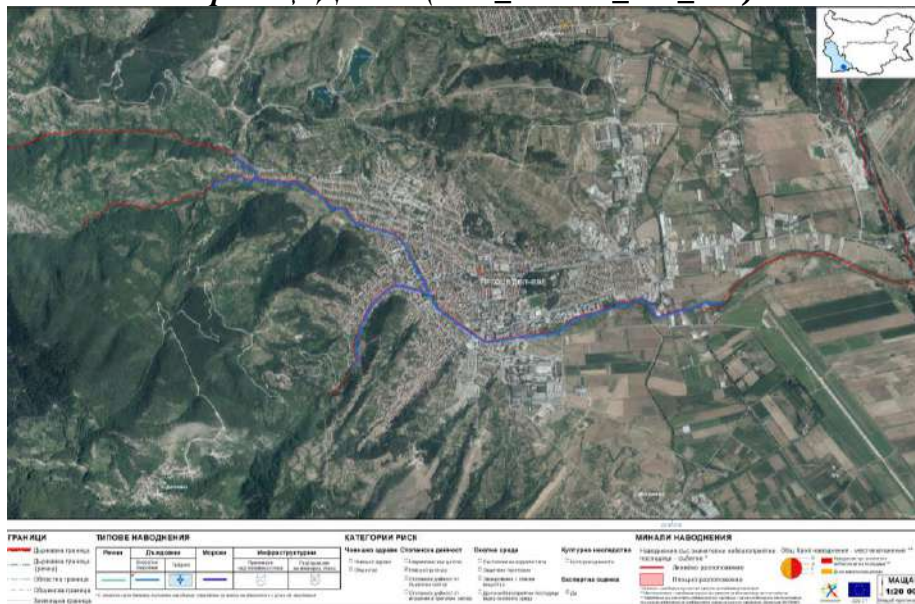
Източник: Предварителна оценка на риска от наводнения на ЗБР за басейново управление (2022-2027).

В резултат на изпълнението на ПОРН (2022-2027) за територията на община Гоце Делчев е определен 1 район със значителен потенциален риск от наводнения с код BG4_APSFR_ME_100 - Неврокопска р. - гр. Гоце Делчев.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 11. Район със значителен потенциален риск от наводнения: Неврокопска р. – гр. Гоце Делчев (BG4_APSFR_ME_100)

Източник: БДЗБР

Район BG4_APSFR_ME_100: Неврокопска р. - гр. Гоце Делчев е включен като РЗПРН в настоящия цикъл на прилагане на ДН. Това е направено на база значими минали наводнения, случили се в периода 2011-2019 г., наличие на елементи на риска и експертна оценка. РЗПРН обхваща Неврокопска р. в рамките на гр. Гоце Делчев и два нейни притока - Средишки дол и Ючдорушка р.

Определените типове наводнения, за картиране на заплахата и риска от наводнения по ДН са:

- Дъждовно-внезапно (поройно) наводнение.

1.3.2. Подземни води

Община Гоце Делчев попада в района на разпространение на следните подземни водни тела: Кватернер - Гоце Делчев, Неоген - Гоце Делчев, Порово-пукнатинни води в Гоцеделчевски палеогенски водоносен хоризонт, Пукнатинно-карстови води в Гоцеделчевски карстов басейн, Тешовски плутон и Пукнатинни води в Пирински блок.

Таблица 11. Подземни водни тела на територията на община Гоце Делчев

Код на подземното водно тяло	Име на подземното водно тяло
BG4G000000Q009	Кватернер - Гоце Делчев
BG4G000000N017	Неоген - Гоце Делчев
BG4G00001Pg018	Порово-пукнатинни води в Гоцеделчевски палеогенски водоносен хоризонт
BG4G0001Pt1036	Пукнатинно-карстови води в Гоцеделчевски карстов басейн,

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Код на подземното водно тяло	Име на подземното водно тяло
	Тешовски плутон
BG4G1PzC2Pg019	Пукнатинни води в Пирински блок

Източник: БДЗБР

По данни на БДЗБР всички подземни водни тела са в „добро“ количествено и химично състояние.

Таблица 12. Състояние на подземните водни тела в община Гоце Делчев, 2020 г.

Код на подземното водно тяло	Име на подземното водно тяло	Химично състояние	Количествено състояние
BG4G000000Q009	Кватернер - Гоце Делчев	добро	добро
BG4G000000N017	Неоген - Гоце Делчев	добро	добро
BG4G00001Pg018	Порово-пукнатинни води в Гоцеделчевски палеогенски водоносен хоризонт	добро	добро
BG4G00001Pt1036	Пукнатинно-карстови води в Гоцеделчевски карстов басейн, Тешовски плутон	добро	добро
BG4G1PzC2Pg019	Пукнатинни води в Пирински блок	добро	добро

Източник: БДЗБР

Пунктове за мониторинг на подземни води

БДЗБР осъществява мониторинг на подземните води в община Гоце Делчев. На територията на общината през 2020 г. има два пункта за мониторинг на качеството на подземните води и пет пункта за мониторинг на количеството подземни води.

Таблица 13. Пунктове за мониторинг на качеството на подземни води, 2020 г.

Код на пункта	Населено място	Име на пункта	Код на подземно ВТ
BG4G000000QMP538	гр. Гоце Делчев	Гоце Делчев, ШК, „Орбел 2001“ АД	BG4G000000Q009
BG4G0001PTPZMP529	с. Делчево	Делчево, ВС „Папаз чаир-1“, „ВиК“ ЕООД - гр. Благоевград	BG4G0001PT1036

Източник: БДЗБР

Таблица 14. Пунктове за мониторинг на количеството на подземни води, 2020 г.

Код на пункта	Населено място	Име на пункта	Код на подземното ВТ
BG4G000000QMP613	Гоце Делчев	Шахов кладенец НИМХ 598S1/7046, гр. Гоце Делчев	BG4G000000Q009
BG4G00001PgMP620	Баничан	Артезиански кладенец НИМХ 587A3/1302, с. Баничан	BG4G00001Pg018
BG4G00001PgMP621	Баничан	Артезиански кладенец НИМХ 591A3/1303, с. Баничан,	BG4G00001Pg018
BG4G00001PtMP050	Мосомище	Карстов извор „Топлика“, НИМХ 595I2/4126, с. Мосомище	BG4G00001Pt1036
BG401Pt1036MP656	Мосомище	Карстов извор „Топлика“, НИМХ 593I2/412а, с. Мосомище	BG4G00001Pt1036

Източник: БДЗБР

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.3.3. Зони за защита на водите

Зоните за защита на водите са регламентирани в чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 5 от Закона за водите и се определят и актуализират на всеки шест години с Плана за управление на речните басейни (ПУРБ).

Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно-охранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

Зони за защита на водите, съгласно чл.119а, ал.1, т.1 от ЗВ

Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

На територията на община Гоце Делчев има три повърхностни водни тела, които са обявени за зона за защита на питейните води от повърхностни тела, съгласно чл. 119а, ал. 1, т.1 от Закона за водите, описани са в следващата таблица.

Таблица 15. Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

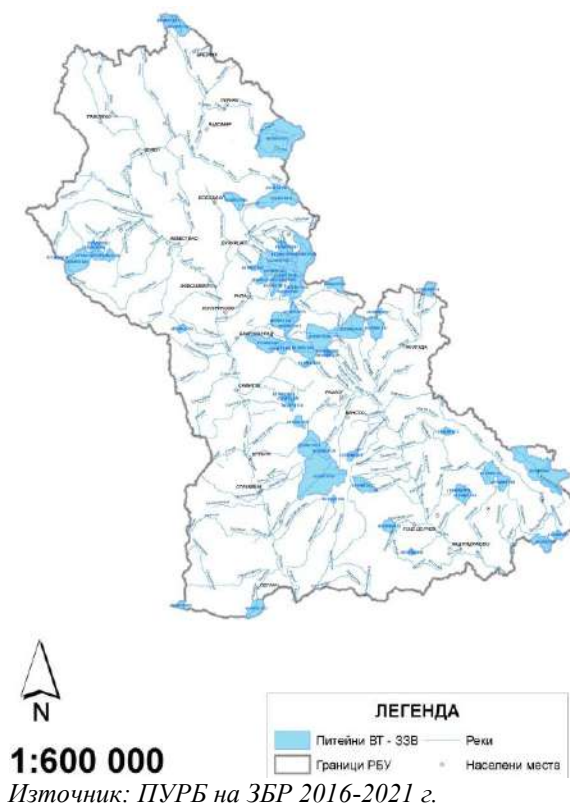
Код на зона	Код на ПВТ	Име на река/язовир	Географско описание на ПВТ	Дължина на реката, км	Водосборна площ, km ²
4DSWMER33	BG4ME700R11040	Туфча	р. Туфча от изворите до кота 1145 m	17,94	17,94
4DSWMER40	BG4ME500R11111	Дълбокото дере	р. Дълбокото дере от изворите до кота 855 m	2,66	2,66
4DSWMER34	BG4ME500R11090	Добротинска	р. Добротинска от изворите до кота 1020 m	10,43	10,43

Източник: БДЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Фигура 12. Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Всички подземни водни тела са определени като зони за защита на подземните води за питейно-битово водоснабдяване. За зоните за защита на питейните води екологичната цел е: „намаляване на необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване и осигуряване на проектното количество във водоземните съоръжения.“

На територията на община Гоце Делчев има пет водни тела, които са в регистъра на зони за защита на подземните води.

Таблица 16. Регистър на зоните за защита на подземни води в община Гоце Делчев

Код на зона	Код на подземно водно тяло	Име на подземно водно тяло	Обща площ, km ²
BG4DGW000000N017	BG4G000000N017	Неоген - Гоце Делчев	182,28
BG4DGW000000Q009	BG4G000000Q009	Кватернер - Гоце Делчев	95,55
BG4DGW00001PG018	BG4G00001Pg018	Порово-пукнатинни води в Гоцеделчевски палеогенски водоносен хоризонт	312,59
BG4DGW0001PT1036	BG4G0001Pt1036	Пукнатинно-карстови води в	464,47

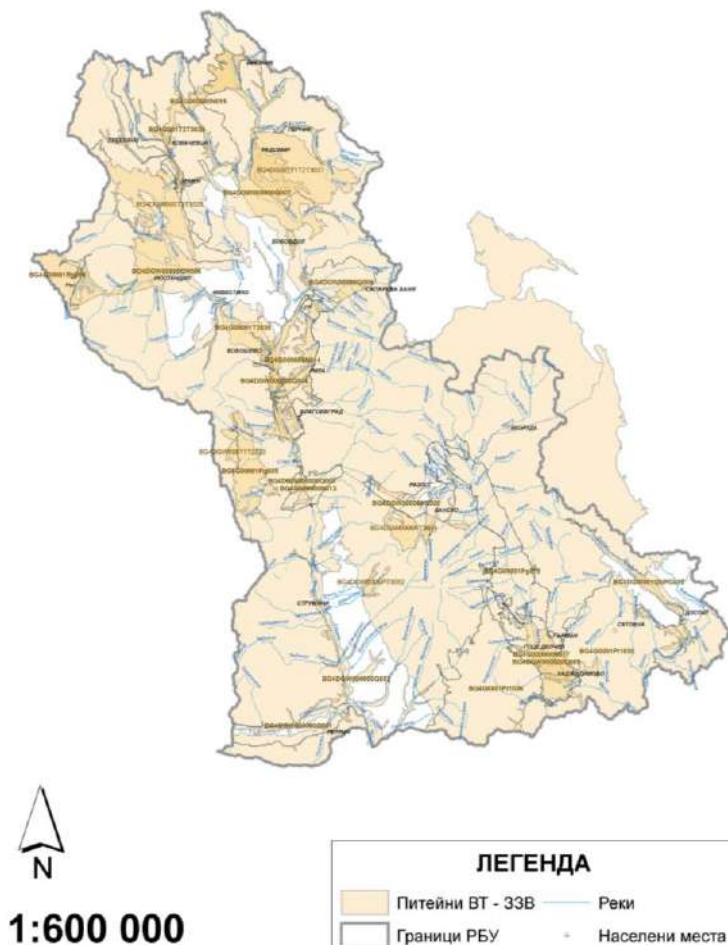

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Код на зона	Код на подземно водно тяло	Име на подземно водно тяло	Обща площ, km ²
		Гоцеделчевски карстов басейн, Тешовски плутон	
BG4DGW1PZC2PG019	BG4G1PzC2Pg019	Пукнатинни води в Пирински блок	1 118,71

Източник: БДЗБР

Фигура 13. Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Източник: ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г.

Санитарно-охранителни зони (СОЗ)

Към 2021 г. на територията на община Гоце Делчев са определени 33 бр. санитарно-охранител зони по реда на Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (Наредба № 3/16.10.2000 г.)

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 17. Санитарно-охранителни зони в община Гоце Делчев

Разрешително	Водохващане	Име	Титуляр	Населено място	Пояс
Повърхностни					
41110058/29.06.2005		Туфча	ВиК Благоевград		2
41110058/29.06.2005	Речно водохващане	Туфча	ВиК Благоевград	с. Корница	1
41110058/29.06.2005		Туфча	ВиК Благоевград		3
41110026/21.04.2009	Речно водохващане	Расна бука I	Бултера България ЕООД	с. Добротино	1
41110026/21.04.2009		Расна бука II	Бултера България ЕООД		2
Подземни					
41510086/03.04.2007	Каптаж	Бараката	ВиК Благоевград	с. Корница	1
41510086/03.04.2007		Бараката	ВиК Благоевград		2
41510086/03.04.2007		Бараката	ВиК Благоевград		3
41510542/19.12.2016	Каптаж	Над селото 1	ВиК Благоевград	с. Делчево	1
41510542/19.12.2016		Над селото 1 и 2	ВиК Благоевград		2
41510542/19.12.2016		Над селото 1 и 2	ВиК Благоевград		3
41510542/19.12.2016	Каптаж	Над селото 2	ВиК Благоевград	с. Делчево	1
41510071/30.03.2007		Папаз чаир	ВиК Благоевград		3
41510071/30.03.2007		Папаз чаир - 1 и 2	ВиК Благоевград		2
41510071/30.03.2007		Папаз чаир - 3 и 4	ВиК Благоевград		2
41510071/30.03.2007	Дренаж	Папаз чаир 1	ВиК Благоевград	с. Делчево	1
41510071/30.03.2007	Дренаж	Папаз чаир 2	ВиК Благоевград	с. Делчево	1
41510071/30.03.2007	Дренаж	Папаз чаир 3	ВиК Благоевград	с. Делчево	1
41510071/30.03.2007	Дренаж	Папаз чаир 4	ВиК Благоевград	с. Делчево	1
41510520/12.01.2016	Каптаж	Папарица	Община Гоце Делчев	с. Добротино	1
41510520/12.01.2016		Папарица	Община Гоце Делчев		2
41510520/12.01.2016		Папарица	Община Гоце Делчев		3
400111-1/24.07.2006		СК-1 ПС Ново Лески	ВиК Благоевград		2
400111-1/24.07.2006		СК-1 ПС Ново Лески	ВиК Благоевград		3
41510355/02.04.2012	Каптаж	Софията-резервен	ВиК Благоевград	с. Корница	1
41510355/02.04.2012		Софията-резервен	ВиК Благоевград		2
41510355/02.04.2012		Софията-резервен	ВиК Благоевград		3

Източник: БДЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Таблица 18. Санитарно-охранителните зони около минерални води в община Гоце
Делчев**

№ Заповед	Име	Титуляр	Населено място	Пояс
РД-475/05.05.2021	НМВ Баничан	Община Гоце Делчев	с. Баничан	1
РД-475/05.05.2021	НМВ Баничан		с. Баничан	1
РД-475/05.05.2021	НМВ Баничан		с. Баничан	1
РД-475/05.05.2021	НМВ Баничан		с. Баничан	2
РД-475/05.05.2021	НМВ Баничан		с. Баничан	3
РД-475/05.05.2021	НМВ Баничан		с. Баничан	2

Източник: БДЗБР

Зони за отдих, водни спортове и/или за къпане

Съгласно нормативните изисквания на Наредба № 5 от 30.05.2008 г. (изм. ДВ. бр. 5 от 18 януари 2013 г.) за управление качеството на водите за къпане (ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г.), която е в съответствие с Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане, е регламентирано:

- Водите за къпане са специално обособени части от повърхностно водно тяло, използвани масово от хората за къпане – море, язовири, реки, езера за къпане;
- Зоните за къпане, са частта от повърхностното водно тяло, където се намират водите за къпане.

На територията на община Гоце Делчев няма определени зони с води за къпане.

Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми

На територията на община Гоце Делчев няма учредени зони, за опазване на стопански значими водни биологични видове.

Уязвими зони

Съгласно разпоредбите на Директива 91/676/ЕЕС, транспонирани в Наредба № 2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, за уязвими зони се обявяват териториите, определени за защита на повърхностните и подземните водни тела от замърсяване на водите, причинено или предизвикано от нитрати от земеделски източници. Със заповед на Министъра на околната среда и водите се определят:

- водите, които са замърсени и водите, които са застрашени от замърсяване (съдържание на нитрати с концентрация по-голяма от 50 mg/l), отчитайки физикохимичните и природните характеристики на водите и почвите;
- уязвими зони - тези райони в страната, в които чрез просмукване или оттичане, водите се замърсяват или могат да бъдат замърсени с нитрати от земеделски източници и които допринасят за замърсяването.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

На територията на община Гоце Делчев няма определени нитратно уязвими зони.

Чувствителни зони

За чувствителни зони се определят тези водни обекти, в които се цели защита от еутрофикация – явление, което е предизвикано от повишаване на съдържанието във водите на биогенни елементи – азот и фосфор и съответно предизвиква растеж на зелени растения във водите. Това от своя страна води до изчерпване на разтворения кислород във водоприемника и предизвиква вторично замърсяване на водите.

Съгласно районирането на Западнобеломорски район за управлението на водите, територията на община Гоце Делчев не попада в чувствителна зона.

Защитени територии и зони, обявени за опазване на водозависими местообитания и биологични видове

По чл. 119а, ал. 1, т. 5 от Закона за водите, на територията на общината попадат зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване. За територията на община Гоце Делчев са описани в следващата таблица.

Таблица 19. Защитени територии и зони, обявени за опазване на водозависими местообитания и биологични видове

Код на защитената територия/зона	Име на защитената територия/зона	Площ на цялата територия/зона, ha	Тип на защитената територия/зона
Защитена зона			
BG0000209	Пирин	40 382,38	Защитена зона по директивата за птиците и хабитатите
BG0001021	Река Места	19 401,69	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0001028	Среден Пирин - Алиботуш	68 934,38	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002076	Места	20 426,64	Защитена зона по директивата за птиците
BG0002126	Пирин буфер	31 801,83	Защитена зона по директивата за птиците
Защитена територия			
-	Лъжница (485)	487	Защитена местност
-	Ореляк (44)	757,15	Резерват

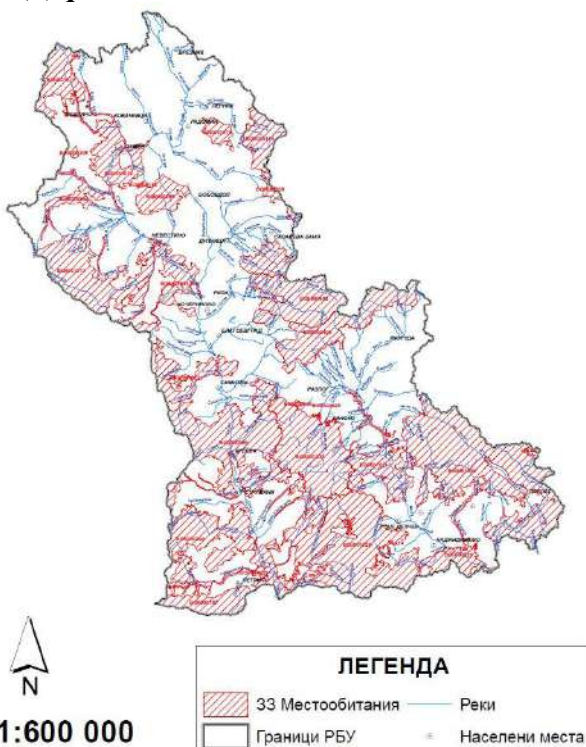
Източник: БДЗБР

33 – защитена зона

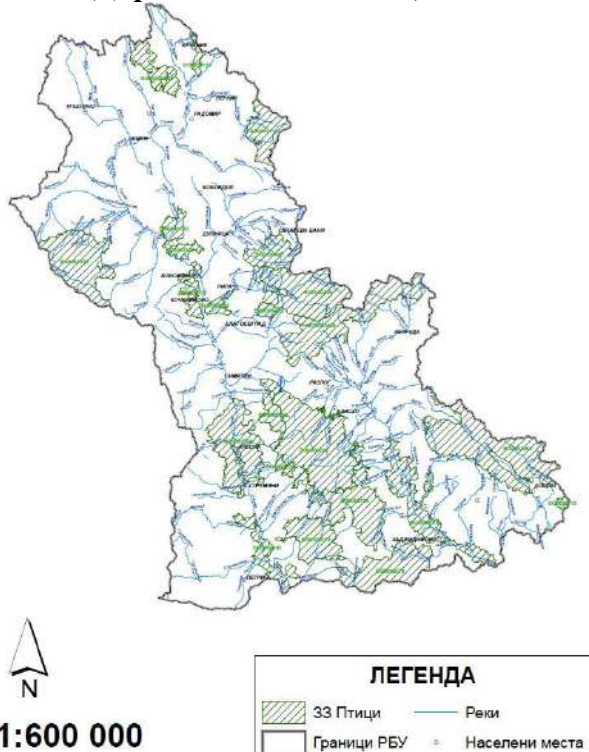
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 14. Защитени зони по Директивата за местообитанията

Източник: БДЗБР

Фигура 15. Защитени зони по Директивата за птиците

1.3.4. Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

На територията на общината има карстови извори в местността Топлика – около 10 извора. Общината притежава голям потенциал по отношение дебита на термоминералните води – 100 l/cm. Минерални извори има в района на селата Мосомище и Баничан. Водите в с. Баничан са каптирани и водата се бутилира. Едно от най-известните селища с минерална вода е с. Огняново, което се намира в община Гърмен, но отстои само на 10 km от гр. Гоце Делчев. Това е предпоставка за изготвянето на общи туристически продукти между двете общини, които да допринесат за общото развитие на туризма в района.

1.3.5. Източници на замърсяване за повърхностни и подземни води - на територията на общината и извън територията на общината

Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

повърхностните и подземни води. Състоянието на водните тела се определя в зависимост от следните категории значими натоварвания:

- Значими точкови източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими дифузни източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими водовземания от повърхностните води;
- Други въздействия върху повърхностните води - морфологични изменения и регулиране на оттока.

Точкови източници: към първата група принадлежат тези обекти, заустващи отпадъчни води директно в повърхностни водни обекти.

Дифузни източници на замърсяване: населени места, без изградена канализационна система и интензивно земеделие.

Морфологични изменения: водят до проблеми, възникнали в резултат на водочерпения за питейно-битови, промишлени, селскостопански, хидроенергийни и др. цели.

Регулиране на оттока: тези проблеми възникват в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (МВЕЦ).

Въздействия, свързани с хидроморфологични промени, значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради. Прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

По данни на РИОСВ – Благоевград обекти, формиращи отпадъчните води и заустващи в повърхностни водни обекти на територията на община Гоце Делчев с издадени Разрешителни за заустване (РЗ) по реда на Закона за водите и Комплексно разрешително (КР) по реда на Закона за опазване на околната среда:

1. „Билта“ ЕАД гр. Гоце Делчев

Отпадъчни води от обект „Спортно – рекреационен комплекс и винарска изба“, които се заустват в дренажен канал, приток на р. Места въз основа на издадено РЗ № 43740015/2016 г. изм. с Решение № ПО-01-106/2019 г. Показател за контрол: рН, НРВ, ВРК, ХПК.

2. „Бистрица 2002“ ЕООД гр. Гоце Делчев

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Отпадъчни води от обект „ТМСИ“, които се заустват в р. Места въз основа на издадено РЗ № 43120050/2011 г. прод. с Решение № ПО-01-130/2017 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК.

3. Община Гоце Делчев

3.1. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на гр. Гоце Делчев“, които се заустват в р. Градска въз основа на издадено РЗ № 43110161/2017 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.2. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Мосомище“, които се заустват в р. Топлика въз основа на издадено РЗ № 43110165/2017 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.3. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Брезница“, които се заустват чрез два бр. канализационни колектори в р. Брезнишка въз основа на издадено РЗ № 43110162/2017 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.4. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Баничан“, които се заустват в р. Места въз основа на издадено РЗ № 43110163/2017 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.5. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Борово“, които се заустват в р. Сушица въз основа на издадено РЗ № 43110164/2017 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.6. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Буково“, които се заустват в Буковско дере въз основа на издадено РЗ № 43710045/2016 г. (в процедура по преиздаване). Показатели: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.7. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Господинци“, които се заустват чрез два бр. канализационни колектори в селско дере и в р. Места въз основа на издадено РЗ № 43710043/2015 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.8. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Корница“, които се заустват чрез три бр. канализационни колектори в р. Марево въз основа на издадено РЗ № 43110144/2015 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.9. Отпадъчни води от обект „Канализационна система на с. Лъжница“, които се заустват чрез два бр. канализационни колектори в р. Лъката въз основа на издадено РЗ № 43110127/2014 г. прод. с Решение № ПО-01-121/2020 г. Показатели за контрол: рН, НРВ, ХПК, НП.

3.10. Отпадъчни води от обект „РДНО гр. Гоце Делчев“, обслужващо община Гоце Делчев, Хаджидимово и Гърмен въз основа на издадено КП № 353-Н1/2012 г. Няма заустване на инфилтратни отпадъчни води на изход от МПСИВ в безименно дере, приток на р. Сушица. Същите се ползват в оборотен цикъл за оросяване тялото на депото.

Основен замърсител на водни обекти на територията на община Гоце Делчев е липсата на цялостна изградена канализационна мрежа. Липсата на канализационни мрежи

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

води до отвеждане на отпадъчните води в земните пластове или заустване в прилежащи отводнителни канали, дерета и реки. В много от селищата отпадъчните води се отвеждат и в попивни ями.

1.3.6. Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места

Според анализите, изготвени във връзка с разработването на ОУПО Гоце Делчев, вътрешните канализационни мрежи на населените места в общината са почти изградени и се разширяват, с което се увеличава количеството на отпадните води. Недостатък е, че в преобладаващата част канализационните клонове и външните колектори (там където ги има) са изградени от бетонови тръби с компрометирана водоплътност, поради което има изтичане и инфилтрация на отпадъчни води в почвата.

Канализационните системи на гр. Гоце Делчев, с. Мосомище, с. Брезница, с. Борово, с. Баничан се стопанисват от „ВиК“ ЕООД гр. Благоевград. Канализационните системи на населените места с. Буково, с. Господинци, с. Корница и с. Лъжница на територията на община Гоце Делчев не са предадени на експлоатационното дружество.

1.3.7. Състояние на хидротехническите съоръжения (диги, язовирни стени и т.н.)

РИОСВ – Благоевград извършва ежегодни проверки на състоянието на речните легла и дигите. За територията на община Гоце Делчев през 2021 г. са проверени 12 бр. участъци от р. Места и 1 бр. участък от р. Сушица:

- Участък от р. Места при km 23+100 от корекцията на реката, в землището на с. Господинци е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена дясна предпазна дига и берма с дължина около 200 m;
- Коригиран участък от р. Места, в землището на с. Мосомище извън урбанизираната територия, от km 10+100 от корекцията на реката. Разрушена берма с дължина около 100 m и дига с дължина около 100 m на десния бряг на реката;
- Коригиран участък от р. Места, в землището на с. Мосомище извън урбанизираната територия, при km 10+600 от корекцията на реката. Разрушена берма с дължина около 100 m и дига с дължина около 200 m на десния бряг на реката;
- Река Места, десен бряг при km 37+500 от корекцията на реката, в землището на с. Брезница. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена дясна предпазна дига с дължина около 300 m;
- Река Места, десен бряг при km 37+300 от корекцията на реката, в землището на с. Брезница. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена дясна предпазна дига с дължина около 250 m;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Река Места – на десния бряг при km 22+500 от корекцията на реката, в землището на с. Господинци. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена дясна берма и дига;
- Река Места – десен бряг при km 18+000 от корекцията на реката в землището на с. Баничан. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена е берма на десния бряг и дясна предпазна дига;
- Река Места – десен бряг при km 18+600 от корекцията на реката в землището на с. Баничан. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена е берма на десния бряг и дясна предпазна дига;
- Река Места – при km 16+000 от корекцията на реката в землището на с. Борово. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена дясна дига с дължина около 300 m, отнесена берма по десния бряг и наличие на наносен остров;
- Река Места – десен бряг при km 15+000 от корекцията на реката в землището на с. Борово. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена берма и предпазна дига на десния бряг с дължина около 300 m и наличие на наносен остров;
- Река Места – десен бряг при km 14+500 от корекцията на реката в землището на с. Борово. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена дига на десния бряг с дължина около 300 m и наличие на наносен остров;
- Река Места – десен бряг при km 14+000 от корекцията на реката в землището на с. Борово. Участъкът е коригиран със земнонасипни диги, извън урбанизираната територия. Разрушена дига на десния бряг с дължина около 200 m и наличие на наносен остров;
- Река Сушица в землището на с. Сушица. Участъкът е извън урбанизираната територия, коригиран. Разрушена част от изградената дига на левия бряг с дължина около 100 m.

1.3.8. Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води

На територията на с. Баничан отпадъчните води се пречистват в ЛПСОВ, останалите населени места са без ПСОВ. Според последния Доклад за състоянието на околната среда през 2021 г. на РИОСВ – Благоевград ПСОВ на с. Баничан не работи, поради дефектирал модул.

Предстои изграждането на такива съоръжения за всяко населено място. Районната ПСОВ, която е част от проекта за водния цикъл на гр. Гоце Делчев ще бъде изградена в близост до река Места и ще приема отпадъчните води и на с. Мосомище.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.3.9. Водоснабдяване на населените места - количествени и качествени характеристики

Водоснабдителната мрежа в община Гоце Делчев е изградена на 92%.

Водоснабдяването на град Гоце Делчев се осъществява изключително от водоизточници, които се намират на територията на общината. Използват се основно подземни води с изградени водовземни съоръжения от дренажи и каптажи, всички с уредени Санитарно-охранителни зони.

Водоснабдяването в общината се осигурява основно от 2 водоснабдителни групи: група „Туфча“ с водоизточник река Туфча в землището на с. Брезница и група „Бараката“ с водоизточник извор „Бараката“ в землището на с. Корница.

Част от селата – Буково, Делчево, Добротино и Попови ливади – се водоснабдяват от собствени водоизточници.

За община Гоце Делчев има 49 бр. издадени разрешителни за водовземане от повърхностни води, като за питейно-битово водоснабдяване те са 2 бр.

Таблица 20. Списък на водните тела за водовземане от подземни води

Титуляр	Воден обект	Поречие	Водно тяло	Цел на разрешителното
„ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград	Поречие Струма и Места, яз.Доспат, Баненско езеро	Р. Струма, р. Места		ПБВ
„ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград	Р. Туфча	Р. Места	BG4ME700R104	ПБВ

Източник: БДЗБР

1.4. ОТПАДЪЦИ

Към момента се разработва и Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово за периода 2021-2028 г.

1.4.1. Генерирани отпадъци по видове и източници - битови, опасни, строителни, производствени

Битови отпадъци

Количество генерирани битови отпадъци в община Гоце Делчев

Общото количеството на образуваните битови отпадъци на територията на община Гоце Делчев следва тенденция към трайно намаление, като за периода 2008-2018 г. намалението е с около 30%.

За територията на община Гоце Делчев се наблюдава тенденция за намаляване на количествата битови отпадъци, която е прекъсва 2019 и 2020 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Делът на битовите отпадъци в общото количество на образуваните отпадъци за периода 2010-2018 г. за територията на община Гоце Делчев е намалял.

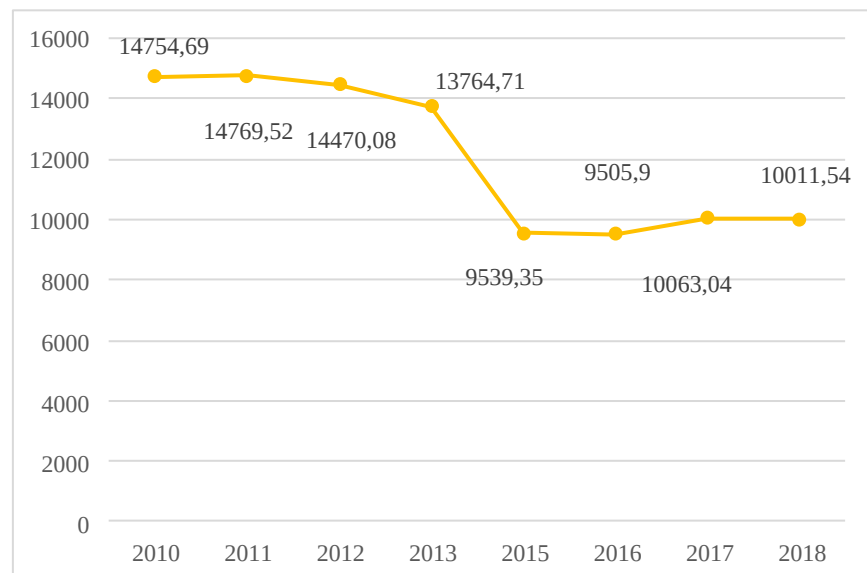
Таблица 21. Годишни количества битови отпадъци за периода 2015-2020 г.

Година	Годишни количества отпадък с код 20 03 01, събран от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, тон
2015	9 359,350
2016	9 505,900
2017	10 063,040
2018	10 011,540
2019	10 360,930
2020	10 588,170

Източник: Община Гоце Делчево/ИАОС

Данните за количествата на общо образуваните битови отпадъци за периода 2010-2018 г. по данни на община Гоце Делчев са представени на следващата фигура.

Фигура 16. Количествата на общо образуваните битови отпадъци за периода 2010-2018 г. по данни на община Гоце Делчев

Източник: Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев

Образуваните битови отпадъци на човек от населението за територията на община Гоце Делчев намаляват. За периода 2008-2018 г. се наблюдава намаляване до 353 кг/жител/година (към 2010 г. нормата на натрупване за общината е 469 кг/жител/ година), което е значително под средната стойност за страната (407 кг/жител/година). В сравнителен план община Гоце Делчев е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 25 000-50 000 жители – 421 кг/жител/година.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

В община Гоце Делчев има изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Общината има сключен договор от 27.06.2017 г. с „Булекопак“ АД. На територията на общината са разположени 221 бр. контейнери тип „Иглу“, които се обслужват от „Унитрейд Благоевград“ ЕООД, като подизпълнител.

Осигурени са контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Иглу“ с обем 1500 l – жълт, с надписи за хартия, пластмаса и метали – 112 бр. и контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Иглу“ с обем 1500 – зелен, с надписи за стъкло – 63 бр. за гр. Гоце Делчев и контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Иглу“ с обем 1180 l – зелен, с надписи за стъкло – 46 бр. за селата от община Гоце Делчев. Количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки за 2020 г. е 78,460 t. От общо събраните отпадъци 68% (53,340 t) са отделени като рециклируема суровина, а едва 32% са насочени като смесен отпадък с код 19 12 12 към Регионално депо.

Състав на генерираните битови отпадъци в община Гоце Делчев

Таблица 22. Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г.

Вид отпадъци	Морфологичен състав	Смесени битови отпадъци		Разделно събрани фракции	Общо	
		среден %	т/год	т/год	т/год	%
Органични (биоразградими)	Хранителни	1 678,896	12,9%	0	1 678,896	12,4%
	Хартия	1 175,487	9,1%	232,496	1 407,982	10,4%
	Картон	768,959	5,9%	231,086	1 000,045	7,4%
	Пластмаса	2 124,419	16,4%	40,493	2 164,912	16,0%
	Текстил	804,796	6,2%	0	804,796	6,0%
	Гума	223,020	1,7%	0	223,020	1,6%
	Кожа	215,369	1,7%	0	215,369	1,6%
	Градински	1 509,245	11,6%	0	1 509,245	11,2%
	Дървесни	171,300	1,3%	0	171,300	1,3%
Неорганични	Стъкло	908,678	7,0%	0	908,678	6,7%
	Метали	772,316	6,0%	36,952	809,268	6,0%
	Инертни - едри	603,760	4,7%	0	603,760	4,5%
Опасни	Опасни	182,599	1,4%	5,522	188,121	1,4%
Други	Други - неопределими	547,159	4,2%	0	547,159	4,0%
Ситна фракция	Ситна фракция <4см	1 285,162	9,9%	0	1 285,162	9,5%
Общо:		12 971,166	100%	546,548	13 517,714	100%

Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Изпълнител: „ЕКО-Морфология България“ ДЗЗД, Възложител: ПУДООС, 2019 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Опасни отпадъци

Община Гоце Делчев е сключила договор с юридически лица, притежаващи разрешителен документ за събиране и съхраняване на опасни отпадъци и площадки, разположени на територията на общината. Общината има сключени договори за предаване на: ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и битови отпадъци от облекла и текстилни материали.

На територията на община Гоце Делчев не са осигурени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други. За изпълнение на задълженията си общината е сключила договор с две фирми.

През 2019 г. образувателните опасни отпадъци в община Гоце Делчев с най-голям дял (около 40%) са опасни отпадъци от масла и отпадъци от течни горива.

Строителни отпадъци

Наличните данни за количествата строителни отпадъци, които се образуват за територията на община Гоце Делчев са непълни за периода 2014-2019 г. По тази причина не е коректно да бъдат формулирани изводи.

На територията на общината има организирана система за събиране на строителните отпадъци от гражданите и извозването им до РДНО - Гоце Делчев.

Към РСУО - Гоце Делчев няма изградена инсталация за третиране на строителни отпадъци. Образувателните строителни отпадъци основно се предават за обезвреждане чрез депониране на РДНО.

Производствени отпадъци

На територията на община Гоце Делчев доминират предприятията в сектора на услугите, следвани от тези в индустриалния и аграрния сектори.

За периода 2008-2019 г. количествата на образувателните производствени отпадъци от територията на община Гоце Делчев са непостоянни. За 2014 г. са отчетени образувани производствени отпадъци с общо количество 1 429,128 тона, което към 2017 г. се увеличава до 5 315,019, а към 2019 г. намалява до 2 776,776 тона.

Утайки от пречистване на отпадъчните води

Към 2020 г. на територията на община Гоце Делчев няма изграден и въведена в експлоатация ПСОВ. Значителна част от населените места използват септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвените води.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Изводи:

- Общото количество на образуваните битови отпадъци следва тенденция към трайно намаление, като за периода 2008-2018 г. намалението е с около 30%;
- Делът на битовите отпадъци в общото количество на образуваните отпадъци за периода 2008-2018 г. е намалял;
- Количествата образувани битови отпадъци на човек от населението - намаление за периода 2008-2018 г. до 353 кг/ж/година, което е значително под средната стойност за страната (407 кг/жител/година);
- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата – около 90% от битовите и приравнените на тях отпадъци;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци, независимо че намалява през последните 10 г.;
- Отчита се тенденция на постоянен ръст на дела на рециклираните и оползотворявани битови отпадъци в резултат на въведените системи за разделно събиране на опаковки на територията на трите общини. Очаквано след въвеждане в експлоатация на инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци и инсталацията за компостиране на зелени отпадъци, делът на оползотворените отпадъци ще нарастне значително – над 50%.
- Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци е 100%.

1.4.2. Начини на третиране на различните видове отпадъци и съоръжения

За територията на община Гоце Делчев от 01.01.2022 г., извършването на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци се осъществява чрез Общинско предприятие „Селскостопански и благоустройствени услуги“ към Община Гоце Делчев.

Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово е разположено в поземлен имот с идентификатор 21680.4.43, местност „Мокра поляна“, землище на с. Добротино, община Гоце Делчев. РДНО е въведено в експлоатация през 2001 г. с решение № 427/1999 г.

РДНО се експлоатира при спазване на условията, поставени в комплексно разрешително № 353-Н1/2012 година, актуализирано с Решение № 353-Н1-И0-А1/2022 г.

РДНО на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово включва:

- клетка № 1 за неопасни отпадъци;
- клетка № 2 за неопасни отпадъци, с капацитет 52 т./24 часа;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- клетка № 3 за строителни инертни отпадъци;
- инсталация за предварително третиране (сепариране), включваща процесите сепариране, биологична стабилизация и балиране, с капацитет 33,7 т./24 часа или 12 300 т./год.;
- инсталация за компостиране, включваща процесите компостиране и шпедиране, с капацитет 9,7 т./24 часа или 2100 т./год.

В РСУО Гоце Делчев към 2021 г. е изградена една инсталация за сепариране/предварително третиране и оползотворяване на битови отпадъци, в т.ч. инсталация за оползотворяване на биоотпадъци.

В РСУО Гоце Делчев изградената сепарираща инсталация извършва стабилизиране на фракцията (0-50 mm), съдържаща основно инертна и биологична компонента и отделена под формата на подситова фракция. За стабилизиране на подситовата фракция е избрана алтернативата за аеробна стабилизация в открити редове и принудителна аерация.

След биостабилизация произведената стабилизирана фракция се използва за поддръжка на рекултивирани депа и минни разкривки и ландшафтни дейности, при строителство на пътища. В случая количеството отпадък за депониране се намалява и целите, определени в чл. 31, ал. 1 от ЗУО, са по-лесно постижими. Очаквано директно депонираните отпадъци през 2022 г., при ефективна експлоатация на инсталацията, ще намалее с повече от 55%.

1.5. ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

1.5.1. Видове почви в община Гоце Делчев

Характерно за високите части на община Гоце Делчев, особено по склоновете на Пирин и Западни Родопи е наличието на кафяви горски почви. Тези землища са подходящи за отглеждане на тютюн, картофи, царевица и др. Структурата на почвената покривка на Гоцеделчевската котловина е с преобладаващо разпространени алувиално и делувиално-ливадни почви. Те заемат основно частите от заливната тераса на река Места и нейните притоци. Притежават ниско съдържание на хумус, азот и фосфор. Канелени горски почви са разпространени върху по-полегатите склонове и меки скали. Наблюдава се и наличие на хумусно-карбонатни почви или ренджини.

Кафяви горски почви (Cambisols) – са песъчливо глинести. Те са най-широко разпространените почви в планинските райони с над 600 m надморска височина. Почвите са богати на хумус – 12%, но хумусното вещество не е много качествено – не е завършен процесът на хумификация. Реакцията е слабо кисела - рН 5,5-6. Средно запасени са с усвоим азот и усвоим фосфор. Нуждаят се от комбинирано торене. На тях обикновено има горска растителност, рядко се използват за земеделие.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

В по-високите части на планините кафявите горски почви преминават в тъмноцветни горски и планинско-ливадни. На повърхността обикновено има до 5 cm горска постилка от мъртви органични остатъци, след което – 10 до 60 cm хумусно-акумулативен хоризонт. Фрагментирани са – съдържат островърхи камъни в целия профил.

Характерна особеност на кафявите горски почви е липсата на оподзоляване в хумусния хоризонт при отсъствието на CaCO_3 в основната скала и наличиостта на много ярко кафяво до червеникаво оцветяване. Кафявите горски почви са с лек механичен състав. Отличават се със значителна скелетност. Има интензивно глинообразуване.

Алувиално-ливадни почви (Fluvisols) - са плодородни почви, които се образуват по поречията на големи реки върху неспоени чакълесто пясъчливи алувиални наноси, при различен климат. Разпространени са върху I и II надзаливни тераси на реките на страната. Имат само един тънък повърхностен хоризонт – по-тъмен, до 10 cm, след което има само слоеве, различаващи се по вида на фракцията. Те са със сиво-жълт цвят и са много плодородни (зеленчуци, ориз, коноп и други). Основните дейности за повишаване на плодородието им, освен торене, са насочени към предпазването им от заливане, заблатяване и засоляване. Алувият представлява материал, който се формира от постоянно течащи води. Той се натрупва по речната тераса като фин материал с богато органично и минерално съдържание, което му предава изключителна плодородност. Пример за такива почви са почвите, близко разположени по теченията на българските реки Искър, Марица, Струма, Тунджа. Алувиално-ливадните почви са с дебел почвен хоризонт и високо съдържание на хумус.

Делувиално-ливадни почви (Colluviosols) - Наименованието им идва от произхода на почвообразуващите материали – делувий. Те са формирани от наносите на пороищата, на временно течащите реки и потоци, които при изхода си в равнините образуват наносни конуси или т. нар. ветрила от конуси. Делувиалните почви се състоят преди всичко от слабо обработени и несортирани чакълнца, от които ситноземът е отмит или отложен в периферните части на поройните конуси. Тези почви са бедни на хранителни вещества, но имат благоприятни физически и топлинни свойства, както и добър дренаж. Реакцията им също е благоприятна. Затова те са известни повече като тютюневи (якалийски) почви. Българските делувиални почви са 2 подтипа: делувиални (поройни) и делувиалноливадни.

Канелени горски почви (Chromic cambisols) - са разпространени по южните склонове на Стара планина и основните склонови ивици на останалите планини на юг от нея и свързаните с тях котловинни полета, хълмистите земи на Средногорието, Краището, Тунджанската област, Странджа, Източни Родопи, Осогово, Рила, Пирин, Родопите (до 800 m н.в.). Формирането им протича при преходно-континентален и преходно-средиземноморски климат и при участието на топлолюбива широколистна, горска

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

растителност, разнообразен почвен субстрат (силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др.). Канелените горски почви се разделят на типични, излужени и оподзолени канелени горски почви.

Типичните горски канелени почви имат ограничено разпространение в хълмистите и дълбоко разчленени райони. Развити са върху карбонатна основа и се характеризират с плитък профил, малка мощност, плътен строеж. По механичен състав са леко до тежко глинести с хумусно съдържание - 3-5%.

Хумусно-карбонатни почви (Рендзини) (Rendzic) - почви, които се характеризират преди всичко с високото си хумусно съдържание и с това, че се развиват изключително върху карбонатни скали. Най напред те са проучвани в Полша, където получават названието си рендзини. В началото те са формирани от силното влияние на CaCO_3 . По-късно след излужването на CaCO_3 те започват да се развиват от типа на местните зонални почви (за това някои ги наричат- временни почви). Срещат се дори в тропичните зони до 1200 mm валежи, при по-големи валежни количества те преминават в латерити. Най-често те са срещани у нас на пресечени релефни форми.

1.5.2. Съществуващи екологични проблеми (деградационни процеси) при почвите на община Гоце Делчев – степен на развитие и прогноза за развитието им

Под влияние на урбанизацията и промишлената дейност почвите са се трансформирали в антропогенни. При тези условия почвите в съществуващия профил бавно, но прогресивно са изтощени, замърсени и са се изменили в отрицателна посока в сравнение с първоначалното им естествено състояние.

Съгласно чл. 8 от Наредба № 4 за мониторинг на почвите от 12 януари 2009 г. (ДВ бр. 19 от 13.03.2009 г.) Национална система за мониторинг на почвите в страната е организирана на три нива:

Първо ниво – широкомащабен мониторинг, включващ наблюдения в равномерно разпределена мрежа. За област Благоевград са определени 22 бр. постоянни пункта, от които периодично по утвърдена годишна програма от Изпълнителна агенция по околната среда се анализират проби и наблюдават редица показатели, като съдържание на тежки метали, съдържание на устойчиви органични замърсители, активна реакция, запасеност на почвата с въглерод, азот, фосфор, и др.

Второ ниво – интензивен мониторинг на локално проявени процеси и включва наблюдение на процесите по чл. 12 от Закона за почвите (обн. ДВ бр. 89/2007).

Трето ниво – мониторинг на локални почвени замърсявания.

1.5.3. Заблатени почви

Заблатяване на почвите се получава от високото ниво на подпочвените води.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

В РИОСВ – Благоевград няма данни за заблатени почви в община Гоце Делчев.

1.5.4. Ерозирали почви

Ерозията на почвата е основен деградационен процес, който се дължи както на природни и климатични фактори, така и на активна човешка дейност - неправилни обработки, прекомерна паша, обезлесяване, пожари и др.

За определяне на действителния риск от ерозия на почвата за територията на община Гоце Делчев са използвани данни от 2018 г., 2019 и 2020 г., които са получени въз основа на Американския ГИС-модел USLE за изчисление на риска от ерозия, който е пригоден за българските условия от Института по почвознание „Никола Пушкиarov“.

Данните са представени според класификацията на действителния риск от ерозия на почвата, разработена от Института по почвознание „Никола Пушкиarov“ и са дадени в таблиците по-долу.

Таблица 23. Действителен риск от ерозия на почвата в община Гоце Делчев

Риск от ерозия	Относителен дял					
	2018 г.		2019 г.		2020 г.	
	ha	%	ha	%	ha	%
Обща площ на общината	33 020	100	33 020	100	33 020	100
Много слаб действителен риск	3 130	9,48	0	0	0	0
Слаб действителен риск	2 705	8,19	30	0,09	0	0
Слаб до умерен действителен риск	600	1,82	1 920	5,81	135	0,41
Умерен действителен риск	6 485	19,64	4 275	14,31	3 280	9,93
Умерен до висок действителен риск	2 995	9,07	370	1,12	50	0,15
Висок действителен риск	640	1,94	1 845	5,59	3 860	11,69
Много висок	650	1,97	11 220	33,98	12 290	37,22

Източник: ИАОС

Интензитетът на ерозията за територията на община Гоце Делчев е както следва: за 2018 г. – **58,9 t/ha/yr**, за 2019 г. – **51,4 t/ha/yr**, за 2020 г. – **59,3 t/ha/yr**.

Оценката за средногодишните загуби на почва от ерозия, за територията на община Гоце Делчев, през 2018 г. възлиза на 1 015 148 t, през 2019 г. – 1 060 361 t, а през 2020 г., съответно – 1 221 944 t.

Забележка: През 2019 г. се наблюдава значителна промяна в средногодишния интензитет на плоскостната водна ерозия, тъй като са включени и териториите с надморска височина над 1 200 m. Сравнение с данните от предходни години не е коректно да се прави, поради различен обхват на изходните данни.

Вкисляване на почвите

Вкисляването на почвите се извършва главно под въздействие на природни и антропогенни фактори. Източник на повишена киселинност в почвата при естествени

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

условия са главно органичните киселини, образуващи се при разлагане на растителните остатъци и просмукващи се с атмосферната влага в почвата. Почвата се вкислява по-интензивно, когато с реколтата се изнасят значителни количества Са и Mg и не се връщат обратно в почвата.

По данни на РИОСВ – Благоевград на територията на община Гоце Делчев няма вкислени почви.

Засоляване и осолоняване

Засоляването и алкализирването на почвите е свързано освен с природни причини и с антропогенни фактори. В повече от наблюдаваните пунктове се наблюдават сезонни изменения в съдържанието на водоразтворимите соли. Измиване на солите по дълбочина – през пролетния период и леко увеличаване – през есенния сезон.

По данни на РИОСВ – Благоевград на територията на община Гоце Делчев няма засолени почви.

Намаляване на почвеното органично вещество (дехумификация на почвите)

Намаляване на съдържанието на органичен въглерод/хумус, което води до обезструктуриране на почвата, с последващо влошаване на водно-физичните показатели и намаляване на продуктивността им. Дехумификацията предполага понижаване на буферността на почвите по отношение на химически замърсявания, както и до ускоряване на ерозионните процеси, и влошаване на генния фонд и биоразнообразието.

Съгласно предоставените данни от Националната система за мониторинг на околната среда на Изпълнителната агенция по околна среда на територията на община Гоце Делчев има един пункт № 101.

Таблица 24. Средна концентрация на биогенни замърсители

Показател	Средна стойност					
	2018 г.		2016 г.		2015 г.	
	Дълбочина					
	0-10 cm	10-40 cm	0-10 cm	10-40 cm	0-10 cm	10-40 cm
Общ органичен въглерод (TOC), g/kg	27	14,3333	20,6667	9,333	28,3333	7,0667
Общ фосфор Р, mg/kg	711,7667	965,3333	784,3333	783	944,3333	626
Азот Келдал, g/kg	2,9667	1,6667	2,1	1,1333	2,7667	0,8567

Източник: ИАОС

През 2016 г. и 2018 г. показателите отчитат, че почвите са много добре обезпечени с органично вещество – органичен въглерод.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.5.5. Замърсяване на почвите

Замърсяването на почвата с тежки метали има различни източници – по атмосферен път чрез праха и дъжда, производствени отпадъци, автомобилни отпадъци, от химизацията на селското стопанство, от поливане на земеделски земи с отпадни води и др.

На територията на община Гоце Делчев се намира един постоянен пункт в землището на с. Брезница. По данни на РИОСВ – Благоевград са регистрирани случаи на завишени съдържания на хром, цинк и олово. Счита се, че отклоненията се дължат на недобри земеделски практики, прилагани за конкретния поземлен имот.

По данни на РИОСВ – Благоевград няма замърсяване на почви и нарушени терени на територията на общината.

Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлор органичните пестициди, които са били масово използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. Останалите неизползвани препарати са събрани и се съхраняват в складове, разположени на територията на бившите ТКЗС-та.

На територията на община Гоце Делчев има склад за излезли от употреба продукти/препарати за растителна защита. Складът се намира в землището на с. Баничан. В него се съхраняват 2000 l твърди и 100 l течни пестициди с неизвестен произход.

По данни на РИОСВ – Благоевград състоянието на склада е задоволително. През 2020 г. е извършена проверка за състоянието на склада и не е установена реална опасност за живота и здравето на хората и риск за околната среда.

По данни на РИОСВ – Благоевград на територията на община Гоце Делчев няма случаи на превишения на нормите за устойчиви органични замърсители и нефтопродукти. Наличните резултати през 2020 г., показват стойности под определените фоновы стойности или близки до тях, съгласно Наредба № 3 от 1 август 2008 г. на нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите.

1.5.6. Физически нарушени почви; нарушени терени от добивни дейности, от изкопни работи (водопроводи и др.)

Нарушени и увредени земи

Съгласно Националния концесионен регистър на територията на община Гоце Делчево има 2 бр. концесии за добив на подземни богатства - инертни строителни материали:

- Землището на с. Добротино, находище „Средния рид“ с площ 11 823 m² – за добив на мрамор;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- Землището на с. Мосомище, находище „Крушата – 1“ с площ 326 658 m² – за добив на пясък.

Запечатване

„Запечатването на почвите“ представлява трайно покриване на почвените повърхности с непропусклив материал, поради застрояване и/или изграждане на инфраструктура. При урбанизацията на териториите неминуемо почвите под изградените сгради и съоръжения остават запечатани. Запечатани са почвите и под изградената транспортна инфраструктура. „Запечатаните“ почви са безвъзвратно загубени за земеделско ползване.

Свлачища

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства (укрепителни работи – изграждане на подпорни стени, заскаляване на участъци, изграждане на дренажни системи с цел понижаване нивото на подпочвените води и др.).

На територията на община Гоце Делчев са регистрирани 9 свлачища, 3 в района на с. Делчево, 2 в района на с. Добротино и по 1 в гр. Гоце Делчев, с. Пирин, с. Плетена и с. Брезница (по-подробна информация за свлачищата е представена в т. 1.1.5. Риск и изменение на климата).

1.6. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1.6.1. Гори - състояние, видово разнообразие, собственост, използване за рекреационни цели, за дърводобив, за други цели и т.н.

Общата площ на горите, попадащи в община Гоце Делчев, съгласно данните от Агенцията по геодезия, картография и кадастър, е 20 437 ha, което е близо 62% от цялата територия, а над 17 300 ha са дървопроизводствени гори. Най-големият собственик на гори е държавния горски фонд (това са държавни гори), следвани от частните физически лица и юридически лица.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Фигура 17. Разпределението на горите по вид собственост

Източник: ПИРО Гоце Делчев 2021-2027 г.

Стопанското значение на горите не се ограничава само до дърводобив. Голямо е значението на недървесните горски продукти, които се реализират в горите. На първо място те осигуряват паша и фуражна база на селскостопанските животни. В горите се добиват още големи количества билки, гъби и горски плодове, което осигурява допълнителни доходи на част от местното население.

1.6.2. Защитени видове растения и животни

Районът на община Гоце Делчев се характеризира с изключително разнообразна флора и фауна. На територията на общината е застъпена част от природния резерват „Ореляк“, който обхваща повече от 751 ha първични букови гори и ценни дървесни видове. Застъпена е и голяма част от Национален парк „Пирин“. Срещат се изключително редки дървесни и тревни видове, някои, от които са защитени и са включени в червената книга на България. Освен богатия горски фонд, внимание заслужава средоточието на локални/местни и балкански ендемични растителни видове (пирински чай, бяла и черна мура и др.), лечебни растения (над 80 вида), гъби и горски плодове.

Вследствие на средиземноморското климатично влияние по долината на река Места има наличие на по-топлолюбива растителност. В Пирин планина се срещат дъбови и габъррови гори, примесени с представители на черен бор. Те формират пояса на дъба, който е до 600-700 m н.в. След него на височина до 1000 m и по източния склон на вр. Ореляк е буковия пояс. Над този пояс започва пояса на иглолистните гори – бял бор, смърч и бяла мура. Над височина 2000 m започва пояса на клека и хвойната.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

По склоновете на Западните Родопи доминират иглолистните борови и смърчови гори. Но на по-ниска височина до 600-700 m източните склонове са покрити с върбово - тополово - елшова гора. Следва пояса на горуна, бука и смърча – до около 1300 m н. в. Следва най-високият пояс до 2000 m, който е покрит с гори от бук, смърч и ела.

Естествено, голямото разнообразие от растителни видове обуславя и богатия животински свят. Той обхваща популации от разнообразни видове дивеч – дива коза, дива свиня, благороден елен, сърна, яребици, планински кеклик и др. От едрия дивеч най-разпространени са дивата свиня, благородният елен и сърната. От едрите хищници най-често се срещат вълци, чакали, лисици и диви котки, а броят на мечките е силно намалял. Срещат се още язовец, алпийска гарга, див гълъб, костенурки, змии, планински пъстърви и др. Дивата коза обитава високопланинските части на района и заедно с кафявата мечка се намира под закрила на закона. Зайците и катериците са повсеместно разпространени в горския пояс. От пернатия дивеч се срещат планински кеклик, яребица, гривек, див гълъб, глухар и др.

На територията на общината попадат най-югоизточните части (1823,4 ha) от Национален парк „Пирин“, който е включен в Списъка на Световното природно наследство на ЮНЕСКО. Природният резерват „Ореляк“ е създаден с цел защита на вековна букова гора (Черната гора) и находища на пирински чай. Други защитени природни обекти са Брезнишкият водопад и редица вековни дървета.

В системата на защитените обекти особено значение имат резерватите, където се забраняват всякакви действия, които нарушават самобитния характер на природата. Територията на разглеждания район включва малка част от Национален парк „Пирин“, 4 природни резервата, 1 защитена местност, 1 водопад и 9 локализации на единични вековни дървета и групи дървета.

Съгласно Закона за биологичното разнообразие са обявени няколко зони, част от Националната екологична мрежа на страната: Места, Пирин, Пирин буфер, Река Места и Среден Пирин – Алиботуш. По-подробно те са представени в точка 2.5.5. от настоящия документ.

По данни от Регистъра на вековните дървета в България на територията на община Гоце Делчев има 3 вековни дървета:

- Летен дъб (*Quercus robur*) в с. Баничан;
- Чинар (*Platanus spp.*) в гр. Гоце Делчев;
- Чинар (*Platanus spp.*) в с. Борово.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.6.3. Видове, обект на ловен туризъм

Територията на община Гоце Делчев попада в обхвата на ДГС „Гоце Делчев“. Ловностопанските райони в горското стопанство са с обща площ 53 589 ha. Основните видове дивеч са сърна, дива свиня, заек, планински кеклик и яребица.

ДГС „Гоце Делчев“ разполага със собствена база, разположена в с. Попови ливади, и предлага възможности за организиран ловен туризъм.

1.6.4. Защитени територии и защитени зони

Една от характеристиките на общината е, че част от територия ѝ попада в границите на Национален парк „Пирин“, който е включен в списъка на световното природно наследство на ЮНЕСКО. Освен него, в община Гоце Делчев са обявени още пет територии по смисъла на Закона за защитените територии. Те са с цел опазване на природни забележителности – водопади, скални образувания. Изцяло на територията на общината е разположен природния резерват „Ореляк“, чиято цел е опазване на елитна букова гора, известна с името Черната гора и на възраст над 150 години. В резервата се среща още и известния пирински чай.

По Закона за биологичното разнообразие са обявени няколко зони, част от Националната екологична мрежа на страната: Места, Пирин, Пирин буфер, Река Места и Среден Пирин – Алиботуш.

Таблица 25. Защитени територии и зони в община Гоце Делчев

Наименование (код в регистъра)	Категория	Площ, ha	Населено място (землище)	Цел на обявяване (опазване)
Защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие				
Места (BG0002076)	33 по директивата за птиците	20 426,64	гр. Гоце Делчев, с. Баничан, с. Борово, с. Брезница, с. Буково, с. Господинци, с. Корница, с. Лъжница, с. Мосомище	Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.
Пирин (BG0000209)	33 по директивата за местообитанията и 33 по директивата за птиците	40 382,38	с. Брезница, с. Корница	Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.
Пирин буфер (BG0002126)	33 по директивата за птиците	31 801,84	с. Брезница, с. Делчево, с. Добротино, с. Корница, с. Лъжница, с. Средна	1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Нощна чапла, Голяма бяла чапла, Черен щъркел, Бял щъркел, Осояд, Черна каня, Египетски лешояд, Белоглав лешояд, Орел змияр, Полски блатар, Малък креслив орел, Скален орел, Малък орел, Орел рибар, Вечерна ветрушка, Сокол скитник, Лещарка, Глухар, Ливаден дърдавец, Бухал, Врабчова кукумявка, Пернатонога кукумявка, Козодой, Сив кълвач, Черен кълвач, Белогръб кълвач, Трипръст кълвач, Горска чучулига, Ястребогушо коприварче, Червеногърба сврачка, Черночела сврачка, Градинска овесарка, Късопръст ястреб, Белоопашат мишелов, Полубеловрата мухоловка, Ловен сокол; 2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Брегова лястовица, Голям горски водобегач, Голям корморан, Голям ястреб, Жълтокрака чайка, Зеленоножка, Крещалец, Лиска, Лятно бърне, Малък гмурец, Малък ястреб, Обикновен мишелов, Обикновен пчелояд, Орко, Речен

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Наименование (код в регистъра)	Категория	Площ, ha	Населено място (землище)	Цел на обявяване (опазване)
				дъждосвирец, Речна чайка, Сива патица, Сива чапла, Средна бекасица, Фиш, Черношипа ветрушка.
Река Места (BG0001021)	33 по директивата за местообитанията	19 401,69	с. Баничан, с. Брезница, с. Буково, с. Господинци, с. Корница, с. Лъжница	
Среден Пирин – Алиботу (BG0001028)	33 по директивата за местообитанията	68 934,38	гр. Гоце Делчев, с. Делчево, с. Добротино, с. Драгостин, с. Корница, с. Лъжница, с. Мосомище, с. Средна	
Защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии				
Водопада на река Туфча (58)	Природна забележителност	0,2	с. Брезница	Опазване на водопад
Лъжница (485)	Защитена местност	487	с. Добротино, с. Лъжница	-
Ореляк (44)	Резерват	757,15	с. Добротино, с. Лъжница	Еталонни първични букови гори
Пирин (1)	Национален парк – Световно наследство	40 356	с. Брезница, с. Корница	Запазване естествения характер на природните екосистеми и ландшафти заедно с техните растителни и животински съобщества и местообитания.
Пиростията (17)	Природна забележителност	0,2	с. Мосомище	Опазване на скално образувание
Скалното образувание Купена (242)	Природна забележителност	0,1	с. Брезница	Опазване на скално образувание

Източник: ПИРО Гоце Делчев 2021-2027 г.

Част от защитените територии и националното богатство на страната ни са и вековните дървета. В общината Гоце Делчев в регистъра на вековните дървета са включени летен дъб и чинари. Местоположението на вековния дъб е в землището на с. Баничан, докато локацията на чинарите е в землищата на Гоце Делчев и Борово.

1.7. ШУМ, РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

1.7.1 Източници на шума и население, подложено на въздействия

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно.

Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настоящата програма е свързан с вредното влияние върху човешкия организъм и здраве. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони.

Промислен шум

Данните на РИОСВ – Благоевград показват, че на територията на общината промишлените обекти са разположени в промишлените зони и не са източници на наднормен шум.

Шум от битови източници

Шумът от битови източници е с локален обхват и краткотрайна експозиция.

Транспортен шум

Основният източник на шумово натоварване в урбанизираната среда на община Гоце Делчев е автомобилният транспорт. През територията на общината преминава второкласен път II-19 „Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – граница Гърция“. Неговата дължина в рамките на общината е 23,2 km.

1.7.2 Данни от единната система за мониторинг

РИОСВ Благоевград контролира шума, излъчван в околната среда от дейността на промишлени инсталации и съоръжения. Измерванията на нивата на шум се осъществяват по утвърдена от МОСВ Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие. Съгласно ЗЗШОС, обектите трябва да осъществяват дейността си по начин, който да не допуска излъчване на шум в околната среда над граничните стойности,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

регламентирани в Наредба №6/26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн., ДВ, бр. 58/18.07.2006 г.).

При извършените планирани контролни измервания не са констатирани превишения на граничните стойности на нивата на шум по границите на промишлените източници и в местата на въздействие, определени в Наредба № 6 от 26 юни 2006 г.

1.7.3. Радиационно състояние на атмосферния въздух

Локалната мониторингова станция от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон е вр. Ореляк, разположена на територията на ТВ Кула - БТК АД.

Средни месечни стойности за мощността на амбиентната еквивалентна доза $H^*(10)$ в ($\mu\text{Sv/h}$).

Таблица 26. Измерване на радиационен гама-фон, вр. Ореляк

Година Месец	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Януари	-	0,173	0,17	0,171	0,168	0,171	0,17	0,17
Февруари	-	0,171	0,17	0,169	0,166	0,166	0,171	0,167
Март	-	0,168	0,171	0,17	0,164	0,168	0,171	0,169
Април	-	0,17	0,17	0,171	0,168	0,17	0,17	0,168
Май	-	0,171	0,17	0,17	0,169	0,169	0,169	0,169
Юни	-	0,168	0,168	0,168	0,168	0,167	0,169	0,168
Юли	-	0,167	0,167	0,168	0,168	0,167	0,167	0,166
Август	-	0,167	0,168	0,166	0,167	0,166	0,167	0,166
Септември	-	0,168	0,169	0,167	0,168	0,168	0,168	0,168
Октомври	0,172	0,169	0,17	0,168	0,169	0,168	0,169	0,169
Ноември	0,172	0,169	0,171	0,17	0,17	0,17	0,169	0,169
Декември	0,172	0,169	0,171	0,17	0,171	0,171	0,17	0,168

Източник: ИАОС

Атмосферната радиоактивност се определя чрез гама-спектрометрично измерване на обемната активност на естествени и техногенни радионуклиди в аерозолната проба. Най-близкият пункт за атмосферен въздух е гр. София.

1.7.4. Радиационно състояние на повърхностните реки, необработваеми почви и дънни утайки от водни обекти

Системните наблюдения за радиационното състояние на околната среда се осъществяват по утвърдена мрежа за провеждане на радиологичен мониторинг, включваща пунктове, наблюдавани показатели и периодичност. Програмата за

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

радиологичен мониторинг на околната среда се осъществява съгласно заповед РД – 295/28.04.2017 г. на МОСВ.

Радиологичният мониторинг на **необработваемите почви** се осъществява в пунктовете за наблюдение, като пробите се вземат от почвен слой с дълбочина 0÷20 cm и се извършва гама-спектрометричен анализ за определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди в тях. Във всеки пункт се извършва измерване на естествения гама фон.

Наблюдаваният пункт за община Гоце Делчев е гр. Гоце Делчев.

Таблица 27. Радиологичен мониторинг на необработваеми почви

Име на пункт	Година	²³⁸ U Bq/kg	²²⁶ Ra Bq/kg	²³² Th Bq/kg	⁴⁰ K Bq/kg	²¹⁰ Pb Bq/kg	¹³⁷ Cs Bq/kg	Гама-фон (microSv/h)
Гоце Делчев	2014	80±7	69±8	85±3	887±35	61±6	31,5±0,9	0,17±0,02
	2015	57±6	47±7	74±3	940±30	41±5	3,1±0,2	0,17±0,02
	2016	57±7	58±8	72±2	911±29	87±9	12,9±0,6	0,18±0,02
	2017	47±4	47±5	74±2	960±30	41±4	2,2±0,1	0,16±0,01
	2018	62±6	59±6	80±2	996±20	54±5	15,8±0,4	0,15±0,01
	2019	46±6	58±6	70±2	868±27	52±8	21,6±0,6	0,13±0,01
	2020	53±7	67±2	67±2	993±32	59±10	17,6±0,5	0,13±0,01
	2021	57±5	66±7	77±3	937±31	55±5	11,5±0,4	0,16±0,01

Източник: ИАОС

Радиологичният мониторинг на **повърхностните водни тела** се осъществява, чрез мрежа от пунктове и се изразява в наблюдение на радиологичните показатели във взетите водни проби.

За повърхностни води на територията на община Гоце Делчев, наблюдавания пункт е р. Места при с. Хаджидимово.

Таблица 28. Радиологичен мониторинг на повърхностни водни тела

Име на пункт	Година	Обща β активност (Bq/l)	Обща α- активност (Bq/l)
р. Места при с. Хаджидимово	2014	0,07±0,01	0,16±0,07
	2015	0,091±0,006	0,14±0,02
	2016	0,1±0,01	0,12±0,02
	2017	0,04±0,01	0,06±0,01
	2018	0,09±0,02	0,14±0,04
	2019	0,1±0,02	0,13±0,04
	2020	0,1±0,02	0,16±0,05
	2021	0,12±0,02	0,1±0,03

Източник: ИАОС

Радиологичният мониторинг на **седименти** се изразява в определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди.

В мрежата за радиологичен мониторинг за община Гоце Делчев пункта за

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

пробонабиране на седименти е р. Места при с. Хаджидимово.

Таблица 29. Радиологичен мониторинг на седименти

Име на пункт	Година	²³⁸ U Bq/kg	²²⁶ Ra Bq/kg	²³² Th Bq/kg	⁴⁰ K Bq/kg	²¹⁰ Pb Bq/kg	¹³⁷ Cs Bq/kg
р. Места - с. Хаджидимово	2014	52±5	57±7	70±2	858±35	43±12	4,1±0,2
	2015	83±8	96±10	113±3	780±24	86±6	4,9±0,2
	2016	50±4	35±5	68±2	838±27	44±5	0,92±0,09
	2017	55±6	54±7	104±3	860±27	49±7	0,81±0,06
	2018	83±6	82±6	85±2	801±16	82±4	5,2±0,2
	2019	47±3	47±6	56±2	930±18	57±4	2,7±0,1
	2020	76±6	80±9	117±3	860±27	70±8	1,22±0,08
	2021	77±5	90±9	108±4	880±28	77±8	3,0±0,2

Източник: ИАОС

1.7.5. Опасни вещества

Прилагането и спазването на законодателството в областта на химикалите е гаранция за постигане на:

- съответствие с основните цели на националната политика по опазване на околната среда;
- намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда;
- свободно движение на стоки и сигурност за потребителя.

С цел предотвратяване на големи аварии с ОХВ и препарати, и ограничаване на последствията от тях за живота и здравето на хората и околната среда, предприятия, в които се съхраняват и/или употребяват химични вещества, са длъжни да се класифицират като „Предприятие с нисък рисков потенциал“ или „Предприятие с висок рисков потенциал“.

По данни от Електронната база данни на предприятията с нисък и висок рисков потенциал на територията на община Гоце Делчев няма предприятия, които се класифицират като предприятия с висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи от ЗООС.

1.8. ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ

Устройството на озеленени и залесени площи се регламентира със Закона за устройството на територията. В териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиha на населението. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение, собственост на държавата и общините, са публична собственост. Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за „Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони“. Озеленените територии, в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с общите и подробните устройствени планове. Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.

По разположението, предназначението и вида на зелените площи в населените места на общината, площите биват:

1. Зелени площи за широко общо ползване за всекидневен отход: паркове, градини, улично озеленяване; извън селищни паркове – публична общинска собственост. Зелените площи в централната част на града са покрити главно с цветя, храсти и трева. Уличното озеленяване е предимно от чинар, албиция, явор, ясен, конски кестен, липа, бреза и др.

2. Насаждения със специално предназначение – зелени площи към обществени сгради, училища, детски заведения и др.

3. Следва да се отчете наличието на много дворна зеленина, чиято интензивност е значителна в парцелите за индивидуално жилищно строителство и оказва благоприятно общо въздействие върху микроклимата. Индивидуалните парцели са озеленени с цветни лехи, плододайни и цветни храсти, и различни овощни видове.

В зелените площи в населените места в общината се срещат следните растителни видове:

- Иглолистни дървета и храсти: Сребриста ела (*Abies Concolor*), Атласки кедър (*Cedrus Atlantica*), Бял бор (*Pinus sylvestris*), Черен бор (*Pinus nigra*), Обикновен тис (*Taxus baccata*), Китайска хвойна (*Juniperus chinensis*), Хоризонтална смрика (*Juniperus horizontalis*), Хвойна (*Juniperus x media*);

- Широколистни храсти: Тунбергов кисел трън (*Berberis thunbergii*), Люляк (*Buddleia davidii*), Червен сибирски дрян (*Cornus alba Sibirica*), Обикновена смрадлика (*Cotinus coggygria*), Огнен храст (*Euonimus alatus*), Междинна форзиция (*Forsythia x intermedia*), Едролистна хортензия (*Hydrangea macrophylla*), Лъскав нокът (*Lonicera nitida*), Снежна роза (*Rhododendron caucasicum*), Фалшива спирея (*Sorbaria sorbifolia*), Японска спирея (*Spiraea japonica*), Спирея Майски сняг (*Spiraea x vanhouttei*), Обикновен люляк (*Suringa vulgaris*), Черна калина (*Viburnum lantana*), Голяма винка (*Vinca major*), Вайгела Флорида (*Weigela florida*), Роза (*Rosa sp*);

- Сезонни цветя: Бегония (*Begonia semperflorens*), Ирзине (*Iresine lindenii*), Тагетес (*Tagetes patula*), Целозия (*Celosia argentea*), Декоративна копривка (*Coleus blumei*), Хибридна петуния (*Petunia hybrid*), Градинска теменуга (*Viola wittrockiana*).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Зелените площи на територията на цялата община се поддържат в много добро състояние. Дейностите по озеленяване и поддръжка се изпълняват от общинско предприятие „Озеленяване и поддържане на територии за обществено ползване“. Към предприятието има изградена оранжерия „Цветен град“.

Чистотата на обществените територии в община Гоце Делчев се поддържа от общинско предприятие „Чистота“.

В следващия текст са описани парковете и местата за отдих на територията на община Гоце Делчев.

Градски парк в гр. Гоце Делчев – обновен и реконструиран през 2012 г. Поддържа се в много добро състояние. Градският парк е разположен на 5,6 ha в централната част на града. В парка са изградени: изкуствено езеро, фонтан, беседки за отдих, детска площадка и фитнес на открито. На територията му има още ресторант, чешма, обществена тоалетна и обособена велоалея.

В местност Сушица през 2013 г. са изградени паркове около язовирите. Има изградени алеи, детски площадки, беседки, игрище за минигольф и пейнтбол. До парка няма осигурен транспорт, но той е на разстояние, което позволява да се отиде пеша.

1.9. УПРАВЛЕНСКИ КАПАЦИТЕТ

1.9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в Общинския съвет/общинската администрация - отговорности и задачи, които изпълняват

Общински съвет

Законодателният орган на местното самоуправление, който определя политиката на община Гоце Делчев за развитието ѝ, в т.ч. и по проблемите на околната среда, е Общинският съвет.

В Правилника за организацията и дейността на Общински съвет са определени основните дейности, функциите, правата, задълженията и отговорностите, органите за управление, организацията за тяхната работа и взаимодействието им с Общинската администрация.

Съгласно чл. 43 от този правилник Общинският съвет създава постоянни и временни комисии. По въпроси, свързани с околната среда, е създадена и Постоянна „Комисия по устройство на територията и екология“.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Общинският съвет приема общинската програма за околна среда, както и всички други програми, свързани с компонентите и факторите на околната среда и контролира изпълнението им (чл. 79, ал. 4 от ЗООС).

Общинска администрация

Общинската администрация е изпълнителен орган на местното самоуправление и се представлява от кмета на общината. Функциите на кмета на общината по отношение на околната среда са подробно разписани в чл. 15 от ЗООС.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на програмата по опазване на околната среда, като ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране (чл. 79, ал. 5 от ЗООС).

Отчетът се представя за информация и в РИОСВ – Благоевград. До настоящия момент община Гоце Делчев стриктно спазва тези свои законови задължения.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането и на други „подпрограми“, влизащи в обхвата на Програмата по околна среда. Тази програма е разработена и е неразделна част от нея, а именно:

- Лечебни растения.

От съществено значение за постоянното подобряване на социално-икономическата среда и устойчивото развитие в общината е ефикасното и ефективно управление на процесите и ресурсите, в т.ч. по околна среда.

1.9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности

Община Гоце Делчев разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на своите отговорности. Структурата на Общината отговаря на функционалните направления, по които осъществява своята дейност. Дели се на четири дирекции, като всяка една от тях съдържа съответните отдели.

Околната среда е структурирана в отдел „Екология и административен контрол“ към дирекция „Устройство на територията“.

Функциите на отдела са свързани с устройственото планиране; контролира и координира техническото обслужване на населените места, контролира дейностите, извършвани от фирмите по управление на отпадъците и озеленяването, изготвя отчети, справки и информации относно опазване на околната среда на територията на община Гоце Делчев и информира населението за състоянието на околната среда.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

С проблемите на околната среда е натоварен един главен специалист „Екология“ и служителите от звено Административен контрол.

За придобиване на административен, технически и финансов опит на общинската администрация голям принос има и реализацията на редица проекти за периода 2014-2020 г., насочени към повишаване на квалификацията на общинска администрация.

Постоянното повишаване на капацитета на администрацията е гаранция не само за добро управление на проблемите, свързани с околната среда и човешкото здраве, но и за увеличаване на проектите, финансирани със средства на ЕС.

1.9.3. Общински наредби в разглежданата област

С управлението на околната среда са директно свързани следните общински наредби:

- **Наредба № 1** за осигуряване общественя ред, поддържане на чистотата, опазване на околната среда и защита на имуществото на територията на община Гоце Делчев, приета с Решение № 86 от 02.08.2012 г.

С тази Наредбата се уреждат обществените отношения, свързани с осигуряване на общественя ред, поддържане на чистотата, опазване на околната среда и защита на имуществото на територията на община Гоце Делчев.

Други наредби, имащи пряко отношение към проблемите на околната среда са:

- **Наредба № 1** за осигуряване на общественя ред, поддържане на чистотата, опазване на околната среда и защита на имуществото на територията на община Гоце Делчев, приета с Решение № 86 от 02.08.2012 г.;

- **Наредба № 4** за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Гоце Делчев, приета с Решение № 358/06.03.2003 г.;

- **Наредба № 17** за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на община Гоце Делчев, приета с Решение № 460/23.10.2014 г.;

- **Наредба № 20** за управление и стопанисване на горски територии, собственост на община Гоце Делчев, приета с Решение № 337 от 29.06.2017 г.

1.9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината

Контрол за спазването на изискванията на нормативната уредба по околна среда, в т.ч. изпълнението на Програмата, е **РИОСВ - Благоевград**:

2700 Благоевград, ул. „Свобода“ № 1,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Тел: (073) 81 80 80,

Факс: (073) 88 51 58,

E-mail: office@riosvbl.org

Община Гоце Делчев извършва обмен на информация за състоянието на околната среда и със следните институции: Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ - гр. Благоевград, РЗИ Благоевград, Регионална дирекция по горите, ОДБХ – Благоевград и др.

Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до непълноти в събираната информация.

Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда.

1.9.5. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО

Сътрудничество с НПО по проблемите на околната среда

Общината членува в Националното сдружение на общините в Република България.

В областта на околната среда общинската администрация и общинският съвет си взаимодействат както с обществени структури, така и с неправителствения сектор. Това сътрудничество осигурява адекватност на общинската програма по опазване на околната среда и на свързаните с нея „подпрограми“ по отношение на обществения интерес. Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана и допълвана в зависимост от този интерес. При реализирането на проекти и инициативи с екологична насоченост активно участие вземат граждани, ученици, еко-клубове, фирми, както и бизнесмени.

Сътрудничество с бизнеса

Общината поддържа тясно сътрудничество с бизнеса по въпроси, свързани с екологични проблеми. Експерти от общината участват в проверки, Общината съдейства и подкрепя екологосъобразни инвестиционни намерения и проекти.

Трансгранично сътрудничество

Община Гоце Делчев може да участва в инициативи и привличане на средства по различни програми за трансгранично сътрудничество.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Сътрудничество с други общини

Община Гоце Делчев е член в Регионално сдружение за управление на отпадъците регион Гоце Делчев, в което се включват още общините Гърмен и Хаджидимово.

1.9.6. Информирание на обществеността – използвани подходи и механизми

Информация за състоянието на околната среда

Община Гоце Делчев активно работи за улесняване достъпа на гражданите до екологична информация, повишаване на тяхната екологична култура и образование, насърчаване на участието им в процесите на вземане на решения, касаещи околната среда. Ръководи се от разбирането, че информираността е важен елемент за осмисляне на местните екологични проблеми от страна на обществеността и за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда.

Общинската администрация информира населението на община Гоце Делчев за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост.

Основните информационни канали, които използва Община Гоце Делчев са: интернет страницата на общината (<https://www.gotsedelchev.bg/>), информационно табло пред Общината и официалната страница във Фейсбук на Общината.

1.9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда

Национална система за мониторинг на околната среда (НСМОС)

Наблюдение и контрол на околната среда се извършва чрез Националната система за мониторинг на околната среда. Системата е създадена и функционира в съответствие с чл. 1, т. 7 от Закона за опазване на околната среда. Чрез нея се осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въз основа на които се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от вредни въздействия.

Системата се ръководи от Министъра на околната среда и водите чрез Изпълнителната агенция по околна среда, която администрира системата.

Оценките на състоянието на компонентите на околната среда на регионално ниво се извършват от РИОСВ – Благоевград; оценките и докладванията на състоянието на водните ресурси на басейново ниво – от Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“.

Системата включва Националните мрежи за мониторинг на: атмосферен въздух, води, земи и почви, гори и защитени територии, биологично разнообразие, радиологичен мониторинг и мониторинг на шума. В обхвата на НСМОС се включват и контролно-

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

информационните системи за: емисии на вредни вещества в атмосферния въздух, емисиите на отпадъчни води във водни обекти, информационна система за отпадъците, информационна система за опазване на земните недра.

ИАОС поддържа информационни бази данни на национално и регионално ниво. Базите данни и на национално, и регионално ниво са структурирани по компоненти на околната среда с използване на общи номенклатури.

Община Гоце Делчев е обхваната в НСМОС по следните компоненти:

Въздух

На територията на общината няма постоянен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух. За периода 2014-2020 г. не е извършван контрол и от мобилна автоматична станция на ИАОС.

Води

Мониторингът на **повърхностните води** се извършва по мониторингова програма, съгласно Заповед на Министъра на околната среда и водите. Програмата включва:

- Физикохимичен мониторинг на повърхностни води;
- Изпълнение на програмата за хидрометричен мониторинг на повърхностни води;
- Емисионен контрол на отпадъчни води;
- Мониторинг на морски води.

Мониторингът на водите на територията на община Гоце Делчев като част от НСМОС е подробно описан в т.1.3. от настоящата Програма.

РИОСВ – Благоевград извършва **контролен мониторинг** на:

- Обектите, формиращи отпадъчни води, в т.ч. параметрите и изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за водовземане и заустване на отпадъчни води и комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната;
- Пречиствателните станции на населените места;
- Аварийните изпускания на отпадъчни води.

Собствен мониторинг

Собствен емисионен мониторинг на производствените отпадъчни и битово-фекални води извършват операторите на инсталациите по силата на Комплексните разрешителни и/или на разрешенията за водовземане и заустване.

Мониторингът на **подземните води** в община Гоце Делчев като част от Националната програма за мониторинг, се осъществява на основание Заповед № РД–

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Изпълняват се два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

Мониторингът на водите на територията на община Гоце Делчев е описан в т.1.3. от настоящата програма.

Питейни води

Съгласно Директивите на Европейския съюз и българското законодателство Регионална здравна инспекция – Благоевград осъществява контролен мониторинг на водата за питейно-битово водоснабдяване на територията на област Благоевград.

За извършването на мониторинга на качеството на питейната вода съгласно изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, обн. ДВ. бр. 30/2001 г., посл. изм. ДВ. бр. 6/2018 г., ежегодно се разработват от страна на „ВиК“ дружествата мониторингови програми, които се съгласуват с РЗИ – Благоевград.

За 2020 г. от ВиК дружествата на територията на област Благоевград са разработени и съгласувани 18 бр. програми за мониторинг на качеството на питейната вода. От страна на РЗИ – Благоевград се разработват програми за контролен мониторинг. По отношение на радиологичният мониторинг програмите за мониторинг изготвени от ВиК дружествата са съгласувани с НЦРРЗ – София.

На територията на област Благоевград водоснабдяването се извършва от 241 водоизточника, от тях 236 централни водоизточници и 5 броя ведомствени водоизточника.

В програмата за мониторинг на качеството на водата, предназначена за питейно – битови цели за 2020 г. подавана от „ВиК“ ЕООД – Благоевград, за гр. Гоце Делчев са определени 3 бр. пунктове за пробовземане на питейна вода. От страна на РЗИ – Благоевград се пробонабират питейни води от упоменатите пунктове за гр. Гоце Делчев, като те се редуват така, че ежеседмично се осъществява пробонабиране само на един от тях.

През 2020 г. РЗИ – Благоевград извърши анализи по органолептични и химични показатели, включени в Група А и Група Б. От извършените анализи не са констатирани несъответствия на изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битово водоснабдяване.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Информационна система

В ИАОС има изградена Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите, която функционира на основание чл. 171, ал. 1 от Закона за водите и Глава пета от Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите.

От 01.11.2012 г. Регионалните инспекции по околната среда и водите, в т.ч. и РИОСВ – Благоевград, въвеждат данните от контролната дейност, включително и протоколите от изпитване за физико-химичен анализ на отпадъчни води по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС. Системата е обществено достъпна - <http://eea.government.bg/bg/nsmos/spravki>.

Почви

На територията на община Гоце Делчев има един (№ 101) пункт за провеждане на почвен мониторинг, който се намира в землището на с. Брезница.

Отпадъци

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Тъй като ЗУО изисква програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на Националния план за управление на отпадъците, такава система е включена и в регионалната програма за управление на отпадъците на Гоце Делчев. В допълнение, чл. 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се публикува на Интернет страницата на общината, а копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците. Той трябва да определи звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. С проблемите на околната среда е натоварен един главен специалист „Екология“ и служителите от звено Административен контрол, които изпълняват функциите за управление на отпадъците.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОТСЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Съгласно чл. 44, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците годишните отчети за отпадъци се предоставят в Изпълнителна агенция по околна среда.

Съгласно чл. 45, ал. 1 Изпълнителният директор на ИАОС или оправомощено от него длъжностно лице води публични регистри. Достъпът до тези регистри е публичен чрез Националната информационна система за отпадъците и чрез интернет страниците на РИОСВ – Благоевград – <https://riosvbl.org/>.

ИАОС е отговорна институция за събиране на информация по Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри и по всички наредби, регламентиращи управлението на масово разпространени отпадъци.

ИАОС е отговорна институция и за водене и поддържане на публични регистри по чл. 45, ал. 1-9 от ЗУО.

Биоразнообразие

Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие представлява комплексен механизъм за проследяване и обобщаване на промените в биологичното разнообразие на Република България в дългосрочен план. Това се осъществява, от една страна, чрез целенасочени и дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение и пренос на данни, а от друга страна – чрез система за оценка и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, неговото състояние и мерките, които се предприемат за предотвратяване на загубата му.

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР) обслужва нуждите от информация на възможно най-широк кръг потребители.

Разработена и внедрена е информационна система БИОМОН за въвеждане и обобщаване на информацията от мониторинга на биологичното разнообразие. БИОМОН поддържа национална и регионални бази данни.

Ежегодно се изготвят, съгласуват и утвърждават от министъра на околната среда и водите графиците за изпълнение на мониторинговите дейности в рамките на НСМБР.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

1.10. УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТ И СТАТУТ НА ФИРМИТЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

Общинската администрация осъществява административно, методическо и финансово управление и контрол на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и дейности, и предоставя административни и публични услуги на населението.

1.10.1. Третиране на отпадъците и комунално-битови услуги

Сметосъбирането и сметоизвозването на битови отпадъци се извършва от общинско предприятие „Селскостопански и благоустройствени услуги“ – при Община Гоце Делчев.

Община Гоце Делчев е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Гоце Делчев, в което се включват общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово.

Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово е разположено в м. „Мокра поляна“, землище на с. Добротино, община Гоце Делчев. Регионалното депо включва:

- клетка № 1 за неопасни отпадъци;
- клетка № 2 за неопасни отпадъци, с капацитет 52 т./24 часа;
- клетка № 3 за строителни инертни отпадъци;
- инсталация за предварително третиране (сепариране), включваща процесите сепариране, биологична стабилизация и балиране, с капацитет 33,7 т./24 часа или 12 300 т./годишно;
- инсталация за компостиране, включваща процесите компостиране и шпедиране, с капацитет 9,7 т./ 24 часа или 2100 т./годишно.

В РСУО Гоце Делчев към 2021 г. е изградена една инсталация за сепариране/предварително третиране и оползотворяване на битови отпадъци, в т.ч. инсталация за оползотворяване на биоотпадъци.

1.10.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води

Водоснабдяването в общината се осигурява основно от 2 водоснабдителни групи: група „Туфча“ с водоизточник река Туфча в землището на с. Брезница и група „Бараката“ с водоизточник извор „Бараката“ в землището на с. Корница.

Част от селата – Буково, Делчево, Добротино и Попови ливади – се водоснабдяват от собствени водоизточници.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

За по-доброто качество на питейните води за гр. Гоце Делчев е изградена ПСПВ (пречиствателна станция за питейни води).

Според анализите, изготвени във връзка с разработването на ОУПО Гоце Делчев, вътрешните канализационни мрежи на населените места в общината са почти изградени и се разширяват, с което се увеличава количеството на отпадните води. Недостатък е, че в преобладаващата част канализационните клонове и външните колектори (там където ги има) са изградени от бетонови тръби с компрометирана водоплътност, поради което има изтичане и инфилтрация на отпадъчни води в почвата. С изключение на село Баничан, където отпадъчните води се пречистват в ЛПСОВ, останалите населени места са без ПСОВ. Според последния Доклад за състоянието на околната среда през 2019 г. на РИОСВ – Благоевград ПСОВ на с. Баничан не работи, поради дефектирал модул. Няма издадено разрешително за заустване на отпадъчните води и не е въведена в експлоатация.

Предстои изграждането на такива съоръжения за всяко населено място. Районната ПСОВ, която е част от проекта за водния цикъл на гр. Гоце Делчев ще бъде изградена в близост до р. Места и ще приема отпадъчните води и на село Мосомище.

1.10.3. Чистота на територията на населените места и местата за отдых извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчетата за отпадъци в населените места

Дейностите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и поддържането на зелените площи на териториите от населените места, предназначени за обществено ползване в общината се извършват от общинско предприятие „Озеленяване и поддържане на територии за обществено ползване“.

1.10.4. Задължения на гражданите

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските и частните фирми, домсоветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

Настоящата програма формулира детайлно всички дейности, които община Гоце Делчев осъществява с цел опазване и подобрене на състоянието на околната среда:

- **По фактор отпадъци** – звеното към Общинска администрация – Гоце Делчев;
- **По компонент води** – Водоснабдяване и канализация;
- **По компонент въздух** – дейности по жилищно строителство, благоустройство и регионално развитие, енергийна ефективност, включително осветление на улици и площади, изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

- **По компонент биоразнообразие и зелени системи** – общинските дейности по озеленяване и развитие на културните, етнографските и туристическите комплекси;
- **По отношение на осигуряване на устойчиво управление на околната среда и информационно обслужване на населението** – дейности, свързани с обучение на децата и учениците, осигуряване на информационна разгласа за населението, развитие на културните институти – читалища, музеи, художествени галерии и етнографски комплекси с местен характер.

1.11. ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

1.11.1. Състояние и развитие на отделните отрасли в общината, които влияят или могат да повлияят върху състоянието на околната среда

През 2020 г. на територията на община Гоце Делчев оперират 1 900 бр. предприятия. Най-голям дял имат предприятията, попадащи в сектор Услуги – 81,2% от всички, 16,2% са предприятията от сектор Промисленост и 2,4% - Селско, горско и рибно стопанство.

По отношение на произведената продукция, водещият сектор е Промислеността. Неговият дял е 72,3% от цялата произведена продукция. Услугите имат 26,5% принос към произведената продукция и аграрния сектор има дял само с 0,7%.

Приходите от дейността се разделят с близки стойности между Промисления сектор (52%) и Услугите (46,9%).

Заетите лица в община Гоце Делчев през 2020 г. са 10 448 души. По-голяма част от тях за заети в сектор Промисленост – 62,6%. В сектор Услуги – 36,2% от всички заети и най-малко хора са в Аграрния сектор – 0,8%.

Приносът на всеки отрасъл към общинската икономика за 2020 г. е представен в следващата обобщаваща таблица.

Таблица 30. Икономически показатели в община Гоце Делчев през 2020 г.

Икономически дейности (A21)	Предприятия	Произведена продукция	Приходи от дейността	Заети лица
	Брой	Хиляди левове		Брой
ОБЩО:	1 900	444 138	665 691	10 448
A Селско, горско и рибно стопанство	46	2 892	4 857	85
B Добивна промишленост	..	..	..	..
C Преработваща промишленост	237	280 655	299 486	5 989
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	11	2 100	2 717	26
E Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	..	1 182	..
F Строителство	60	38 211	42 603	525
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	815	43 120	226 179	1 844

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Икономически дейности (A21)	Предприя тия	Произведен а продукция	Приходи от дейността	Заети лица
	Брой	Хиляди левове		Брой
H Транспорт, складиране и пощи	118	26 185	27 439	361
I Хотелиерство и ресторантьорство	108	7 317	11 856	441
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	38	6 892	7 239	59
L Операции с недвижими имоти	65	4 544	5 580	109
M Професионални дейности и научни изследвания	130	6 623	7 491	213
N Административни и спомагателни дейности	38	6 269	6 322	64
P Образование	21	1 030	1 049	46
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	99	14 352	18 047	518
R Култура, спорт и развлечения	20	169	..	20
S Други дейности	90	1 225	1 304	110

Източник: НСИ

„...“ Конфиденциални данни

Най-голям дял действащи предприятия на територията на общината са микро (до 9 заети) предприятията, които съставляват 92,6% от всички. С най-голям относителен дял са тези в отрасъл търговия.

Основната произведена продукция идва от малките предприятия (от 10 до 49 души) – 44%, те имат и най-голям принос към приходите от дейността – 41,4% от всички приходи.

Таблица 31. Групи предприятия според заетите в тях лица през 2020 г.

Групи предприятия	Предприятия	Произведена продукция	Приходи от дейността	Заети лица
	Брой	Хиляди левове		Брой
Общо	1 900	444 138	665 691	10 448
Микро до 9 заети	1 759	116 600	244 675	3 263
Малки от 10 до 49	122	195 234	275 689	2 535
Средни от 50 до 249	13	75 468	84 990	1 296
Големи над 250	6	56 836	60 337	3 354

Източник: НСИ

Според официалните данни на ОДЗ „Земеделие“ – Благоевград, годната за обработка земя е приблизително 10 000 ha, което е около една трета от цялата територия на общината.

В общината, според нейното географско и климатично разположение, се отглеждат ориенталски сортове тютюн, слънчоглед, пшеница, царевица за зърно, фасул, грах, леща, картофи, домати, краставици, зеле и др. От трайните насаждения най-честите култури са череша, праскови, сливи, ябълки, круши, арония, ягоди, малини, винени и десертни лозя, лешници и др.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Броят на регистрираните земеделски стопани през разглеждания период 2013-2020 г. има тенденцията да намаляват. През стопанската година 2019/2020 г. на територията на общината има 333 бр. регистрирани земеделски стопани.

Таблица 32. Земеделски стопани в община Гоце Делчев

Предмет на дейност	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Земеделски стопани	544	578	569	511	436	390	333

Източник: ОДЗ Гоце Делчев

Следва да се отбележи сравнително стабилния брой на регистрирани животновъди в общината, което показва, че земеделските стопани, които развиват животновъдството го правят в дългосрочен план. Това е и един от отраслите, които има потенциал за развитие в общината, благодарение на значителното количество мери и пасища в нея.

Таблица 33. Животновъдни ферми и лични стопанства в община Гоце Делчев

Предмет на дейност		2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
Животновъдни ферми - крави	общ бр.	58	64	56	43	40	58	73
	бр. животни	1 493	1 593	1 445	1 124	1 028	1 526	2 220
Лични стопанства - крави	общ бр.	425	418	380	364	312	389	250
	бр. животни	420	386	297	249	198	399	299
Животновъдни ферми - овце	общ бр.	60	68	72	54	46	49	67
	бр. животни	5 423	5 724	5 899	4 685	4 897	4 789	5 890
Лични стопанства - овце	общ бр.	52	56	58	61	48	42	49
	бр. животни	189	218	214	249	243	251	216
Животновъдни ферми - кози	общ бр.	38	34	32	36	33	35	38
	бр. животни	1 531	1 462	1 368	1 425	1 369	1 465	1 631
Лични стопанства - кози	общ бр.	125	112	116	90	98	114	125
	бр. животни	364	296	261	96	101	116	350
Животновъдни ферми - свине	общ бр.	1	1	1	1	1	1	1
	бр. животни	147	149	147	147	180	182	186
Животновъдни ферми - биволи	общ бр.	1	1	1	1	1	1	0
	бр. животни	81	81	81	81	70	27	

Източник: ОДЗ Гоце Делчев

Структуроопределящи отрасли в индустриалния сектор са преработващата промишленост и строителството. Те генерират 72,3% от цялата продукция в общината и са отговорни за над 50% от приходите на всички стопански субекти. Данните показва, че основно това се дължи на преработващата промишленост, в която община Гоце Делчев има традиции. Най-голямо значение за преработващата промишленост имат текстилната, хранително-вкусовата промишленост и дървопреработката.

Дейностите свързани с „хотелиерството и ресторантьорството“, в които са включени и дейността на местата за настаняване и имат пряко отражение върху развитието на туризма в общината, през 2020 г. са генерирани приходите от близо 11,9 млн. лв. (или 3,8% от целия сектор). Заетите в тях са 441 души.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 34. Дейност на местата за настаняване в община Гоце Делчев през 2020 г.

Места за настаняване - брой		10
Легла		516
Легладенонощия - брой		138 152
Брой стаи		229
Реализирани нощувки - брой	Общо	19 936
	от българи	18 453
	от чужденци	1 483
Пренощували лица - брой	Общо	10 768
	българи	10 280
	чужденци	488
Използваемост на леглоденонощията - %		14,4
Приходи от нощувки - левове	Общо	1 004 462
	от българи	913 415
	от чужденци	91 047

Източник: НСИ

Средната брутна годишна работна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение в община Гоце Делчев през 2020 г. достига 10 285 лв.

Равнището на безработица през 2020 г. е 8,2%. Регистрирани са 1 280 бр. безработни лица.

За територията на общината се прилагат мерки и програми за насърчаване на заетостта през последните години, но въпреки това относителния дял на безработните е голям.

1.11.2 Състояние на инфраструктурата

- **Електроенергийна инфраструктура**

Според анализите, направени към ОУП на община Гоце Делчев, всички населени места в общината са електрифицирани. Електроенергийната система е в сравнително добро състояние и може да осигури бъдещото развитие на общината, но при активизиране на икономическото сътрудничество с Република Гърция, свързано с по-сериозна консумация на електрическа енергия, ще се наложи да се извършат проучвания за разширяване на мрежите с високо и ниско напрежение.

На територията на Община Гоце Делчев няма работещи ВЕЦ.

- **Газоснабдяване**

Газоснабдяването на община Гоце Делчев не е развито. Газоразпределителните мрежи са изградени само в част от общинския център – гр. Гоце Делчев, като ползвателите, до които има мрежа са около 10%. Изключение са няколко промишлени предприятия и обществено-административни сгради. Газоснабдяването на гр. Гоце Делчев

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

се осъществява чрез доставката на сгъстен природен газ. В общината не е налично централизирано топлоснабдяване.

- **Телекомуникации и съобщения**

На цялата територия на общината има радио и телевизионен сигнал.

Всички населени места на територията на общината за телефонизирани. Сигналът на мобилните оператори „А1“ ЕАД, „Йетел България“ ЕАД и „Виваком“ ЕАД е със 100% покритие. Във всички населени места има интернет достъп чрез различни кабелни и мобилни оператори.

- **Транспортна инфраструктура**

През територията на общината преминава второстепенна ос на развитие, съгласно Актуализираната национално концепция за пространствено развитие, по направлението „Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – Илинден“. Определената ос съвпада с направлението на второкласния път II-19.

Общата дължина на Републиканската пътна мрежа на територията на общината е съставена от 23,2 km второкласни и 21,7 km третокласни пътища. С най-силно влияние върху развитието на територията на общината е единственият второкласен път II-19 „Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – граница Гърция“. Неговата дължина в рамките на общината е 23,2 km, а състоянието му е добро.

Останалите пътища, част от Републиканската пътна мрежа, които преминават през територията на общината са третокласните:

- III-197 (Гоце Делчев – Сатовча – Доспат – Борино – Девин). В община Гоце Делчев попада участък с дължина от 2,5 km с добро състояние на пътя;
- III-198 (Гоце Делчев – Катунци – Петрич – Първомай – граница Северна Македония). В община Гоце Делчев попада участък с дължина 19,2 km. Състоянието на пътя е добро (17 km) и средно (2,2 km).

Вътрешноселищните връзки се осъществяват посредством общинската пътна мрежа и осигурява автомобилен достъп до всяко населено място в общината. Общинските пътища на територията на общината са:

- BLG1090 - /II - 19, Добринище - Господинци / - Буково;
- BLG1091 - /II - 19, Добринище - Гоце Делчев / - Брезница;
- BLG1093 - /BLG1091, Гоце Делчев - Брезница / - Корница;
- BLG1095 - /II - 19, Баничан - Гоце Делчев / - Борово;
- BLG1096 - /II - 19, Г. Делчев - Копривлен / - Мосомище - Г. Делчев - / II-19/;
- BLG2094 - /BLG1093, Брезница - Корница / - Лъжница;
- BLG3092 - /II - 19, Баничан - Гоце Делчев / - мах. Долно Борово;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

- BLG3097 - /III - 198 / Гоце Делчев – Делчево;
- BLG3098 - /II - 19, Добринище - Гоце Делчев / Господинци - мах. Господинци;
- BLG3099 - BLG1091 / Брезница - м. Чакра.

Транспортното обслужване на населението на територията на община Гоце Делчев се извършва чрез автобусен транспорт. Осигурени са редовни транспортни връзки от общинския център до селата и регулярни транспортни връзки на общината с областния център гр. Благоевград.

1.12. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

В следващата таблица е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Гоце Делчев за периода 2015-2021 г.

Таблица 35. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда за периода 2015-2021 г., лева

Приходи и разходи по години	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Планирани приходи за околна среда, в т.ч. такса битови отпадъци, разрешителни за лечебни растения и др.	1316000	1340000	1479650	1653320	1837300	2033110	2033110
Реализирани приходи за околна среда	1272231	1350110	1499128	1566407	1730203	2044926	2139083
Относителен дял на приходите, свързани с опазване на околната среда, от всички приходи на общината	6,36%	6,25%	5,61%	4,95%	5,05%	5,53%	4,53%
Планирани разходи за околна среда	1316000	1340000	1479650	1653320	1837300	2033110	2033110
Реализирани разходи за околна среда	860010	1025701	1274860	1128612	908193	1186698	1339790
Относителен дял на разходите, свързани с опазване на околната среда, от всички разходи на общината	6,65%	4,92%	5,04%	3,94%	5,74%	3,38%	3,13%

Източник: Община Гоце Делчев

От данни в таблицата могат да бъдат направени следните изводи:

- Приходите за дейности по опазване на околната среда се увеличават постепенно;

***ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.***

- Основният приход за обезпечаване дейността на опазване на околната среда идват от такса битови отпадъци, която се събира от населението и фирмите, генериращи отпадъци;
- Разходите (планирани и реализирани) за дейности по опазване на околната среда също отбелязват устойчиво нарастване за периода 2015-2021 г.

Разходите за околна среда нарастват с над 55% между 2015 и 2021 г. За същия период реализираните приходи за околна среда се увеличават с около 68%, което на този етап покрива разходите.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

2. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT)

Този раздел включва анализа на силните страни на общината, възможностите да се възползва от тях, вътрешните слаби страни на общината и възможностите да ги преодолее или сведе до минимум, външните възможности/перспективи за общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира общината в бъдеще.

2.1. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВЪЗДУХ

ВЪЗДУХ	
Силни страни	Възможности
○ На територията на общината не са регистрирани значими източници на емисии в атмосферния въздух; ○ Общината предприема мерки за подобряване на атмосферния въздух.	○ Въвеждане на високи екологични стандарти за междуселищни автобуси; ○ Стимулиране населението за преминаване на друг вид отопление през зимния период; ○ Производствените предприятия работят под режим на контрол от страна на РИОСВ, което осигурява планиране и реализация на мерки за привеждане в съответствие при необходимост.
Слаби страни	Заплахи
○ Газоснабдителната мрежа е слабо развита; ○ За битово отопление се използват предимно твърди горива; ○ Липса на асфалтова настилка в по-голяма част от уличната мрежа в населените места.	○ Увеличаване на автомобилния трафик и нарастването на остарелите автомобили; ○ Високо потребление на отоплителни материали през зимния период.

Районът на община Гоце Делчев е застрашен от замърсяване на атмосферния въздух от следните източници: пътните артерии и увеличения трафик и битовото отопление през зимните месеци. Голяма част от уличната мрежа в населените места е без асфалтова настилка, което също допринася за замърсяването.

За подобряване качеството на атмосферния въздух общината е предприела мерки по допълнителното улично озеленяване, допълнително залесяване с нови дръвчета и обособени зелени площи, финансирани от общински бюджет.

2.2. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВОДИ

ВОДИ	
Силни страни	Възможности
○ Липса на големи промишлени предприятия; ○ 92% от населението в общината е	○ Гарантиране качеството на питейните води; ○ Доизграждане на канализационна система, обхващаща територията на цялата община;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

водоснабдено.	○ Има изградени множество хидромелиоративни канали; ○ Възстановяване на напоителните системи; ○ Изградена ПСОВ в с. Баничан, която не функционира към 2021 г.
Слаби страни	Заплахи
○ Процентът на загубите на вода във водопреосната мрежа е висок; ○ Липса на изградена канализационна система за отпадни битови води във всички населени места; ○ Изградена само една ПСОВ в общината.	○ Риск за замърсяване на подземните водоизточници от неизградена канализационна система; ○ Поради невисоките доходи, съществува праг на икономическата достъпност на таксите за населението, което ограничава възможностите за финансиране на инвестиционната програма; ○ Опасност от заустване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобално затопляне.

Основните проблеми, свързани с опазване чистотата на водите на територията на община Гоце Делчев, са:

- Липсва цялостно изградена канализационна система и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води във всички населени места, което е причина за неконтролното изпускане на замърсени води и причинява замърсявания на околната среда;
- По отношение на компонент „Води“ основните усилия следва да са насочени към подобряване състоянието и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи;
- Амортизираната водопреосна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества.

2.3. АНАЛИЗ НА ФАКТОР ОТПАДЪЦИ

ОТПАДЪЦИ	
Силни страни	Възможности
○ Всички населени места са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци; ○ Населението е обезпечено с достатъчен брой съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци, които при необходимост (амортизация, повреда) се подменят в кратки срокове; ○ Сключени са договори за оползотворяване на МРО (опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла); ○ Компетентни кадри, работещи в сферата на	○ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.; ○ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия; ○ Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота; ○ Засилване на икономическите стимули към

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

управление на отпадъците в общинската администрация; ○ Общинската нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво, е разработена в съответствие с изискванията на ЗУО; ○ Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците; ○ Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания.	гражданите и бизнеса, имащи стремеж към увеличаване количеството на рециклируемите отпадъци; ○ Осигуряване на прозрачност при определяне на такса „Битови отпадъци“ за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“; ○ Постигане на целите за повторна употреба и рециклиране и намаляване на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране и респ. незаплащане на отчисления по чл. 64 ЗУО; ○ Повишен административен капацитет по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъците; ○ Увеличаване на броя на образователни кампании, организирани от общинска администрация с цел повишаване количеството на разделно събраните отпадъци и доверието на гражданите в организираната система.
Слаби страни	Заплахи
○ Необходимост от подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в това число изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.; ○ Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места; ○ На територията на общината е разположен склад за пестициди (с. Баничан), в който се съхраняват 200 kg прахообразни и 100 l течни пестициди. Складът е в добро състояние, но контролът по отношение на съхранението им е затруднен; ○ Недостатъчен брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците; ○ Липса на действаща площадка за разделно събиране на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци извън обхвата на наредбите за МРО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане; не е осигурено финансиране за тези дейности към	○ Значително увеличение на разходите за управление на битовите отпадъци и необходимост от повишаване такса „Битови отпадъци“; ○ Невъзможност за плащане на дължимата такса, която покрива разходите по услугите, свързани с управление на отпадъците; ○ Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците; ○ Трудно осъществим контрол върху дейностите по управление на СО, ПО и ОО – вид и количество на образуваните отпадъци; проследяемост на начините за третиране; констатиране на нарушения в момента на извършването им – налагане на глоби и санкции; ○ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

настоящия момент; ○ Културата на населението по отношение на разделното събиране не е на достатъчно високо ниво; ○ Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците; ○ Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места.	
--	--

Планираните мерки за подобряване на управлението на дейностите с отпадъци на територията на община Гоце Делчев са подробно разгледани в *Регионална програма за управление на отпадъците – РСУО Гоце Делчев за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово за периода 2021-2028 г.*

2.4. АНАЛИЗ НА РИСКА И ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

РИСК ОТ ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА	
Силни страни	Възможности
○ Ясно определени задължения на компетентните органи по отношение на защитата при бедствия, съгласно ЗЗБ (Обн. ДВ. бр. 102 от 19 Декември 2006 г.). ○ Въведени механизми за осигуряване на единен подход при планиране на защитата при бедствия, съответно планиране на намаляването на риска от бедствия, съгласно ЗЗБ.	○ Използване на Европейски структурни и инвестиционни фондове за финансиране на дейности за намаляване на риска от бедствия; ○ Достъп до, и съответно предпоставки за въвеждане на добри практики от други страни.
Слаби страни	Заплахи
○ В голяма част от подзаконовите нормативни актове, свързани със защитата при бедствия, липсват необходимите яснота и конкретика, което не позволява ефективното им прилагане; ○ Въведените със ЗЗБ механизми за сътрудничество и обмен на информация все още не функционират ефективно; ○ Липса на достатъчен ресурс (експертен, финансов, технически и т.н.) в общината; ○ Все още планирането на защитата при бедствия е несистематизирано; ○ Неразбиране на риска от бедствия във всичките му измерения от страна на компетентните органи и населението.	○ Повече рискове от бедствия, включително и такива, произтичащи от изменението на климата; ○ Внезапни бедствия с висок интензитет.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

2.5. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

ПОЧВИ	
Силни страни	Възможности
○ Екологичният статус на почвите показва, че те са в добро екологично състояние; ○ Липса на почви, замърсени с тежки метали и органични замърсители.	○ Съществуват възможности за специализирано земеделско производство, за ефективно използване на богатия почвен ресурс, за увеличаване на дела на трайните насаждения и лозята, за подобряване структурата на земеползване чрез земеустройствени и комасационни проекти в землищата на общината; ○ Възможност за извличане на максималния ефект от пасищата, мерите и обработваемите земеделски площи чрез механизма на субсидирането от Европейските фондове по линия на Оперативните програми (напр. ПРСР 2014 – 2020 г.), които, освен чрез преките инвестиции, също и чрез насърчаването на повишаването на знанията на земеделските стопани, ще подпомагат прилагането на добри земеделски практики, водещи до устойчиво управление на почвите и водите и до опазване на биоразнообразието.
Слаби страни	Заплахи
○ Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването; ○ Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс; ○ Наличие на един склад за съхранение на препарати за растителна защита.	○ Липсват механизми за налагане прилагането на почвозащитни земеделски практики на частните земеделски производители и на арендаторите, обработващи частните земи, чийто дял е най-голям; ○ Съществуват трудности за възстановяване на поливното земеделие в общината: липсата на лесно достъпно финансиране на инвестиционни проекти за възстановяване на поливната инфраструктура в земеделските земи; липсата на собствени финансови средства на Общината за такива инвестиции; ○ На общините е вменен контрол по опазване на почвите съгласно Закона за почвите, за който не са предвидени ресурси – финансови и човешки, в рамките на структурата на общ. администрация; ○ Засилване на деградационните процеси на почвите; ○ Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за Област Благоевград; ○ Силен натиск, създаван или засилван от човешките дейности като: неподходящи селскостопански и горски практики, депониране на отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

2.6. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ БИОРАЗНООБРАЗИЕ

БИОРАЗНООБРАЗИЕ и ЕКО ТУРИЗЪМ	
Силни страни	Възможности
○ Богато природно разнообразие; ○ Наличие на защитени зони, част от Натура 2000; ○ Наличие на леглова база; ○ Условия за екскурзии и планинарство, за обучения и алтернативен туризъм, за разходки с велосипеди, мотори и коне; ○ Провеждане на Международен фолклорен фестивал „Фолклорни пътеки“; ○ Провеждане на занаятчийски базар.	○ Интензивно развитие на националния туристически пазар и утвърждаване на туризма като приоритетен отрасъл на икономиката; ○ Непрекъснато нарастващ чуждестранен туристически поток към страната; ○ Наличие на европейски финансиращи програми в областта на туризма; ○ Извършване на проучвания за находища на лечебни растения; ○ Засилване на контрола върху ловния туризъм; ○ Предотвратяване на браконьерството; ○ Въвеждане на система от мерки на местно ниво, които да насърчават и гарантират устойчивото ползване на биологичните ресурси.
Слаби страни	Заплахи
○ Липса на опит в разработване на проекти от страна на бизнеса; ○ Липса на единна информационна база данни за развитието на туризма в региона.	○ Преса върху дивеча, в резултат от все по-интензивното развитие на ловния туризъм; ○ Браконьерство; ○ Глобално изменение на климата и попадане на страната в зона на засушаване; ○ Тежки административни процедури за стартиране и развитие на бизнес.

Липсата на устойчиво ползване на биологичните ресурси води до прогресивното им и невъзобновимо изчерпване. Инвеститорската нагласа е за поставяне на краткосрочни цели с търсене на бързи резултати. Като цяло, социалният подход към икономиката е насочен към печалба за кратко време, което затруднява особено много опазването на природните ресурси и околната среда и фактически работи срещу обществения интерес. Склонността да се жертват дългосрочни ползи, заради бързи печалби, сериозно застрашава баланса на биологичните ресурси.

Състоянието на биологичното разнообразие зависи от всички стопански дейности – строителство, туризъм, селско и горско стопанство, промишленост. Тази комплексност на негативно влияние изисква използването на комбинирани защитни методи, при спазване на съответните нормативни правила и регламентиранията способности за въздействие.

2.7. АНАЛИЗ ПО ФАКТОР ШУМ

В община Гоце Делчев не се надвишават пределно допустимите нива на шума, поради тази причина не е правен и анализ на звуковото налягане в отделните населени места. На територията на общината няма големи промишлени източници на шум в околната среда, затова не е извършван собствен мониторинг. Друг източник на шумово

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

замърсяване на територията на общината е остарелият автомобилен парк и преминаващите превозни средства.

2.8. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

Устройството на озеленени и залесени площи се регламентира със Закона за устройството на територията. В териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиha на населението. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение, собственост на държавата и общините, са публична собственост. Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за „Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони“. Озеленените територии, в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с общите и подробните устройствени планове. Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.

Зелените площи и местата за отдиh на територията на общината се поддържат в добро състояние. Основните проблеми, свързани с опазването на зелените площи са: изкореняване на растения, кражба на засадени растения, чупене на обекти общинска собственост.

2.9. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ РАДИАЦИОННИ ЛЪЧЕНИЯ

Производствени и други дейности, източници на радиационно замърсяване на територията на общината няма. Радиационният фон се движи в нормални граници. Източници на вредни лъчения не са установени.

2.10. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

На територията на община Гоце Делчев не са регистрирани източници на неорганизирани емисии. В общината не са регистрирани инсталации, извършващи дейности с употреба на разтворители за периода 2014-2020 г.

2.11. ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ИНФРАСТРУКТУРАТА КАТО ФАКТОР ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Общата дължина на Републиканската пътна мрежа на територията на общината е съставена от 23,2 km второкласни и 21,7 km третокласни пътища. С най-силно влияние върху развитието на територията на общината е единственият второкласен път II-19

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

„Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – граница Гърция“. Неговата дължина в рамките на общината е 23,2 km, а състоянието му е добро. Пътят е основно рехабилитиран през 2015 г. по програма „Транзитни пътища V“.

Останалите пътища, част от Републиканската пътна мрежа, които преминават през територията на общината са третокласни:

- III-197 (Гоце Делчев – Сатовча – Доспат – Борино – Девин). В община Гоце Делчев попада участък с дължина от 2,5 km с добро състояние на пътя;
- III-198 (Гоце Делчев – Катунци – Петрич – Първомай – граница Северна Македония). В община Гоце Делчев попада участък с дължина 19,2 km. Състоянието на пътя е добро (17 km) и средно (2,2 km).

Вътрешноселищните връзки се осъществяват посредством общинската пътна мрежа и осигурява автомобилен достъп до всяко населено място в общината. Липсва асфалтова настилка по-голяма част от уличната мрежа в населените места, което е причина за замърсяване.

На територията на общината няма изградена железопътна мрежа. Най-близките жп точки са с. Добринище – 42 km (крайна гара на теснолинейния жп път „Септември – Добринище“) и гр. Сандански – на 65 km.

Водоснабдяването в общината се осигурява основно от 2 водоснабдителни групи: група „Туфча“ с водоизточник река Туфча в землището на с. Брезница и група „Бараката“ с водоизточник извор „Бараката“ в землището на с. Корница.

Част от селата – Буково, Делчево, Добротино и Попови ливади – се водоснабдяват от собствени водоизточници.

За по-добро качество на питейните води за гр. Гоце Делчев е изградена ПСПВ (пречиствателна станция за питейни води).

Според анализите, изготвени във връзка с разработването на ОУПО Гоце Делчев, вътрешните канализационни мрежи на населените места в общината са почти изградени и се разширяват, с което се увеличава количеството на отпадните води. Недостатък е, че в преобладаващата част канализационните клонове и външните колектори (там където ги има) са изградени от бетонови тръби с компрометирана водоплътност, поради което има изтичане и инфилтрация на отпадъчни води в почвата. С изключение на село Баничан, където отпадъчните води се пречистват в ЛПСОВ, останалите населени места са без ПСОВ. Според последният Доклад за състоянието на околната среда през 2019 г. на РИОСВ – Благоевград ПСОВ на с. Баничан не работи, поради дефектирал модул. Няма издадено разрешително за заустване на отпадъчните води и не е въведена в експлоатация.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Предстои изграждането на такива съоръжения за всяко населено място. Районната ПСОВ, която е част от проекта за водния цикъл на град Гоце Делчев ще бъде изградена в близост до река Места. Планирано е изграждане на ПСОВ на селата Мосомище и Брезница.

Всички населени места в общината са електрифицирани. Електроенергийната система е в сравнително добро състояние.

Електроснабдяването в община Гоце Делчев се осъществява от Националната енергийна компания, като електропреносната и електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея се стопанисват, поддържат и реконструират от „ЧЕЗ –БЪЛГАРИЯ“ –ЕАД. На територията на Община Гоце Делчев няма работещи ВЕЦ.

2.12. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА И ИКОНОМИЧЕСКАТА СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

ОРГАНИЗАЦИОННА И ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
Силни страни	Възможности
○ В общината работят компетентни служители в областта на околната среда и съществува воля за постигане на нормативните изисквания от екипа на общинска администрация; ○ Община Гоце Делчев има собствена нормативна база – общински наредби и програми, както и общи стратегии за развитието на общината, в които управлението на отпадъците е важен елемент.	○ Възможности за внедряване на нови, екологосъобразни практики за производствата; ○ Възможности за трансгранично сътрудничество в областта на околната среда.
Слаби страни	Заплахи
○ Недостатъчно е ресурсното обезпечаване на отговорното звено в общинска администрация и на общинското предприятие за управлението на отпадъците спрямо повишаващите се нормативни изисквания и очакванията на обществеността.	○ Влошаване на качествата на околната среда и допълнително замърсяване на компонентите на средата.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

3. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Община Гоце Делчев – чиста и съхранена природа, осигуряваща благоприятни условия за живот

4. ЦЕЛИ

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Гоце Делчев в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината, се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите пред община Гоце Делчев в областта на околната среда.

Генерална стратегическа цел на ПООС:

Подобряване на качеството на живот и намаляване на риска за здравето на населението чрез осигуряване на благоприятна околна среда, запазване на биоразнообразието и устойчиво управление на околната среда.

ПРИОРИТЕТ 1. ВОДИ

Специфична цел 1: Насърчаване на устойчивото управление на водите

ПРИОРИТЕТ 2. ВЪЗДУХ

Специфична цел 2: Поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и нивата на емисиите под пределно допустимите норми за опазване на човешкото здраве

ПРИОРИТЕТ 3. ОТПАДЪЦИ

Специфична цел 3: Устойчиво управление на отпадъците

ПРИОРИТЕТ 4. РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА

Специфична цел 4: Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, на предотвратяването и управлението на риска

ПРИОРИТЕТ 5. ПОЧВИ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Специфична цел 5: Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия

ПРИОРИТЕТ 6. БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Специфична цел 6: Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура, както и намаляване на замърсяването

ПРИОРИТЕТ 7. ШУМ

Специфична цел 7: Поддържане нивата на шума в границите на нормативните изисквания

ПРИОРИТЕТ 8. ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

Специфична цел 8: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване

ПРИОРИТЕТ 9. ПОВИШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В Т.Ч. ЕКОЛОГИЧНА КУЛТУРА, ЕКОЛОГИЧНИ ЗНАНИЯ, ЕКОЛОГИЧНОТО МИСЛЕНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

Специфична цел 9: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Гоце Делчев за периода 2021-2028 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Таблица 36. План за действие на ПООС Гоце Делчев 2021-2028 г.

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
План за действие на ПООС Гоце Делчев 2021-2028 г.		142 626											
Приоритет 1. Води		97 805											
1	Изграждане на нов водопровод с дължина 1,5 km до новопостроени сгради извън регулационните граници на с. Корница	123	Фондове на ЕС, ВиК оператор	1,5 км. изграден водопровод	Община Гоце Делчев			X	X	X			
2	Подмяна на водопроводна улична мрежа в югозападна част на гр. Гоце Делчев	1 350	Държавен бюджет, ВиК оператор	Подменен водопровод	Община Гоце Делчев				X				
3	Изграждане на водопровод – около 2 km за водоснабдяване на с. Делчево	83	Фондове на ЕС, ВиК оператор	2 км. изграден водопровод	Община Гоце Делчев				X	X	X		
4	Подмяна на водопроводната мрежа на с. Попови ливади	150	Фондове на ЕС, ВиК оператор	Подменен водопровод	Община Гоце Делчев					X	X	X	
5	Изграждане на резервоар за питейна вода 500 m³, с. Буково	415	Фондове на ЕС, ВиК оператор	Изграден резервоар за питейна вода 500 m³	Община Гоце Делчев				X	X	X		
6	Проектиране и изграждане на улична ВиК мрежа и асфалтиране, с. Буково	1 200	Фондове на ЕС, ВиК оператор	Изградена улична ВиК мрежа	Община Гоце Делчев						X	X	X
7	Изграждане на ПСОВ, довеждащ колектор и подмяна на вътрешна водопроводна и канализационна мрежа на гр. Гоце Делчев	54 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	Изградена ПСОВ	Община Гоце Делчев			X	X	X			
8	Изграждане на ПСОВ на села с над 2 хил. екв. жители - Мосомище и Брезница	4 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	Изградена ПСОВ	Община Гоце Делчев			X	X	X			
9	Изграждане на нов резервоар за питейна вода, с. Корница	80	Общински бюджет	Изграден нов резервоар	Община Гоце Делчев				X				
10	Изграждане на хидровъзел Брезница с яз. „Брезница“ в м. „Кадиеви ливади“, землището на с. Брезница	35 000	Фондове на ЕС, Държавен бюджет, частни средства	Изграден хидровъзел	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
11	Ремонт и рехабилитация на довеждащ водопровод от м. Бараката до с. Брезница	1 400	Фондове на ЕС, Държавен	Извършена рехабилитация на	Община Гоце Делчев				X	X	X		

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
			бюджет, частни средства	довеждащ водопровод									
12	Провеждане на информационни кампании за състоянието на водните ресурси и методи за пестеливо използване	4	Общински бюджет	Проведени две информационни кампании	Община Гоце Делчев			X			X		
Приоритет 2. Въздух		7 357											
1	Почистване на пътните артерии от натрупани кал и прах, и осигуряването на поддържането им в добро техническо състояние	7	Общински бюджет	7 бр. годишно почистване	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
2	Въвеждане на енергоефективно улично осветление в населените места от общината	2 350	Фондове на ЕС	Изпълнени мерки за повишаване на енергийната ефективност	Община Гоце Делчев				X	X	X		
4	Повишаване на енергийната ефективност на общински и частни сгради	5 000	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП	7 броя изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 3. Отпадъци		13 920											
1	Изграждане на инсталация за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци	9 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	Изградена инсталация за третиране на биоразградими отпадъци	РСУО Гоце Делчев			X	X	X			
2	Изграждане на нови клетки за депониране на битови и строителни отпадъци на съществуващо регионално депо за неопасни отпадъци на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово	4 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	Изградена 1 нова клетка	РСУО Гоце Делчев		X	X	X				
3	Изграждане на мобилна инсталация за рециклиране на строителни отпадъци	600	Фондове на ЕС, Общински бюджет	Изградена 1 бр. мобилна инсталация за рециклиране на строителни	Община Гоце Делчев			X	X	X			

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
				отпадъци									
4	Изготвяне на електронни препоръки, информационни кампании и събития за граждани за предотвратяване образуването на отпадъци	20	Общински бюджет	Разработени и предоставени електронни препоръки на гражданите	Община Гоце Делчев			X	X	X		X	X
5	Изграждане на система за събиране и предаване за последващо третиране на рециклируеми и/или биоразградими отпадъци	300	Фондове на ЕС, Общински бюджет	Изградена система за събиране и предаване за последващо третиране на рециклируеми и/или биоразградими отпадъци	РСУО Гоце Делчев				X	X	X		
Приоритет 4. Риск и изменение на климата		10 843											
1	Корекция на речни корита и изграждане на подпорни стени, прагове в рамките на населените места	10 500	Фондове на ЕС	6 бр. изпълнени проекти/ корекции	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
2	Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система	0	Фондове на ЕС; Общински бюджет		Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
3	Анализи на риска и прилагане на мерки за превенция и защита при процеси, свързани с движение на земни маси – свлачища, срутища, ерозии, абразии и пр.	20	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. извършен анализ на риска	Община Гоце Делчев			X					
4	Информационни кампании, насочени към повишаване на готовността на населението и капацитета на силите за реагиране в случай на наводнения, пожари и земетресения	3	Фондове на ЕС; Общински бюджет	3 бр. информационни кампании	Община Гоце Делчев			X		X		X	
5	Оптимизиране и разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране;	20	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. оптимизирана система	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
	разработване на цифрови модели и анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения												
6	Внедряване на технологии, както и системи и инфраструктури за достъпна чиста енергия, включително технологии за съхранение на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове	300	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. изпълнени проекта	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 5. Почви		45											
1	Провеждане на почвен мониторинг и превенция на замърсявания с нитрати и пестициди	5	Общински бюджет, Държавен бюджет	4 бр. извършен почвен мониторинг	Община Гоце Делчев		X		X		X		X
2	Залесяване на негодни и изоставени земеделски земи	40	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Дка залесена площ	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 6. Биоразнообразие		160											
1	Поддържане, развитие и устойчиво управление на защитените зони и природните ценности на територията на общината	60	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. изпълнени проекта	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
2	Опазване на горите от сеч и пожари	50	Фондове на ЕС; Общински бюджет	7 бр. извършени дейности	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
3	Въвеждане на щадящи лесовъдски системи	50	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. изпълнени проекта	Община Гоце Делчев, ДГС „Гоце Делчев“		X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 7. Шум		10											
1	Разработване и въвеждане на дейности за ограничаване и снижаване на градския шум, отчитаща ефекта и значимостта на междусекторното взаимодействие „градоустройство, строителство, благоустройство, контрол и организация на движението на МПС,	10	Фондове на ЕС; Общински бюджет	1 бр. изпълнени проекта	Община Гоце Делчев, Външни организации		X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
	здравни ефекти от въздействието на шума“												
Приоритет 8. Зелени системи		10 111											
1	Благоустрояване на междублоково пространство в кв. 52, гр. Гоце Делчев	985	Фондове на ЕС	Благоустроено междублоково пространство	Община Гоце Делчев			X	X				
2	Благоустрояване на междублокови пространства в ж.к. „Юг“, гр. Гоце Делчев	1 179	Фондове на ЕС	Благоустроени междублокови пространства	Община Гоце Делчев				X	X			
3	Благоустрояване на междублокови пространства в ж.к. „Дунав“ и прилежаща улична мрежа, гр. Гоце Делчев	7 339	Фондове на ЕС	Благоустроени междублокови пространства	Община Гоце Делчев				X	X			
4	Изграждане на детски площадки, с . Буково	150	Фондове на ЕС	Брой изградени детски площадки	Община Гоце Делчев			X	X				
5	Изграждане на спортна площадка в с. Корница	250	Фондове на ЕС	Изградена спортна площадка	Община Гоце Делчев				X	X			
6	Поддържане на гробищните паркове	8	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Площ поддържани гробищни паркове	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
7	Лесовъдски, агротехнически и биологични мероприятия, осигуряващи предпазване, ограничаване и предотвратяване на появата и развитието на вредители, болести и други повреди, пречещи на развитието на флората и фауната	200	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	6 бр. извършени мероприятия	Община Гоце Делчев			X	X	X	X	X	X
Приоритет 9. Повишаване на екологичното образование на населението в т.ч. екологична култура, екологични знания, екологичното мислене и подобряване на административния капацитет		25											
1	Повишаване на професионалната квалификация на служителите в общинската администрация в областта на околната среда	10	Общински бюджет	Брой проведени обучения	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
2	Създаване на партньорства с други общини за	5	Общински	Брой създадени	Община Гоце		X	X	X	X	X	X	X

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ
ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация							
		(хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27	28
	съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда		бюджет	партньорства	Делчев								
3	Провеждане на образователни кампании за повишаване на екологичното съзнание в населението	5	Общински бюджет	Брой проведени кампании	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X
4	Засилване на контрола по отношение опазване на околната среда	5	Общински бюджет	Издадени наказателни актове	Община Гоце Делчев		X	X	X	X	X	X	X

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

6. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодоляни. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2021-2028 г. на община Гоце Делчев се извършва от Общински съвет – Гоце Делчев, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Координацията по изпълнението на ПООС ще се осъществява от лицата, които със заповед на Кмета на общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЩЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния отчет се отбелязва напредъка при постигането на набелязаните цели и приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кметът на общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ.

За информиране на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС могат да бъдат публикувани на официалния сайт на общината.

7. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПРОГРАМАТА

Неделима част от настоящата програма са:

1. Приложение №1 Раздел Лечебни растения

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА
ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 1
РАЗДЕЛ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ**

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение.....	3
II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Гоце Делчев	3
III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване	14
IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове	19
V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях	21
VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.....	22

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

I. Въведение

Събирането и износът на билки са традиционни за нашата страна. За да бъде опазено богатството от лечебни растения, е необходимо прилагане на система от мерки и механизми, която да осигури устойчивото развитие на ресурсите.

През последните години все повече нарастват изискванията към качеството на билките, предлагани на световните пазари и изискванията за опазване на околната среда. За да бъдат българските фирми конкурентоспособни при новите условия, те трябва да се стремят към все по-добро качество на продукта, непрекъснато да развиват технологиите, да включват нови асортименти, да удостоверяват, че при събирането на билки от естествените им находища не се нанасят увреждания на природата. Нараства делът на култивираните билки и производството на биологична продукция.

Във връзка с изискванията на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр. 29/2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17/2021 г.) и Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.) към Общинската програма за опазване на околната среда на община Гоце Делчев за периода 2021-2028 г. е разработено настоящото Приложение „Раздел Лечебни растения“.

С приложението „Раздел Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

Разделът включва информация за видовете лечебни растения, разпространението им, режимът на тяхното ползване, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика.

II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Гоце Делчев

На *Таблица 1* е представена основна информация относно лечебните растения, които са разпространени на територията на община Гоце Делчев.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

Таблица 1. „Лечебни растения“ към Общинската програма за опазване на околната среда на община Гоце Делчев за периода 2021-2028 г.

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
Дървесни растения					
1.	Бяла върба / <i>Salix alba</i> 	Широко разпространена и като декоративно растение.	Листопадно дърво	Кора, пъпки и листа	Видът НЕ е защитен от ЗБР
2.	Мъждрян / <i>Fraxinus ornus</i> L. 	Характерен вид в ксеромезофитни или ксеротермни дъбови и смесени гори, но в състава им участва с по 1-2 десети.	Листопадно дърво	Обелената рано напролет и изсушена кора. Листата се събират през лятото при пълно узряване.	Видът НЕ е защитен от ЗБР
3.	Обикновена хвойна – <i>Juniperus communis</i>	Разпространена е в тревисти и каменисти места, храсталаци и гори.	Дървовидно растение	Плодовете	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
					
Храстови растения					
1.	Дрян / <i>Cornus mas L.</i> 	Расте разпрснато или групово в смесени дъбови гори предимно на сенчести изложения, където се явява като подлес, както и из храсталаци и скалисти склонове.	Листопаден храст	Плодовете	Видът НЕ е защитен от ЗБР
2.	Малина – Rubus idaeus 	Расте в храсталаци и просветлени гори, в сечища, по сипеи, каменисти склонове, край горски пътища.	Листопаден храст	Плодовете и листата	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОТСЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
3.	Драка – <i>Paliurus spina-christi</i> 	Расте по сухи и открити места.	Листопаден храст	Плодовете	Видът НЕ е защитен от ЗБР
4.	Ракита – <i>Salix purpurea</i> 	Расте край реки, потоци и влажни места. Образува крайречни храсталаци.	Листопаден храст	Корени, кора, реси и листа	Видът НЕ е защитен от ЗБР
5.	Обикновена леска / <i>Corylus avellana</i> 	Расте из храсталаците, като подлес в горите, особено по краищата им и из сечищата.	Листопаден храст или малко дърво	Кори и плодове	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
6.	Червен глог / <i>Crataegus monogyna</i> 	Видът е умерено светлолюбив мезофит. Смесен е с други видове в подлеса на някои горунови насаждения, но често формира и храстови формации извън горите.	Листопаден бодлив храст или дърво до 8 м	Листата с цветовете или само цветовете, или плодовете	Видът НЕ е защитен от ЗБР
7.	Шипка / Rosa canina 	Среща се повсеместно, поединично и групово	Листопаден бодлив храст	Плодове	Видът НЕ е защитен от ЗБР
8.	Трънка / Prunus spinosa L. 	Повсеместно разпространен храст, покрай пътища периферията на дъбови гори, синури, пустеещи места	Листопаден храст	Цветовете и плодове	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОТСЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
9.	Смрадлика / <i>Cotinus coggygia Scop.</i> 	Расте по сухи и каменисти почви из храсталаци и дъбови гори предимно върху варовити скали. Образува и самостоятелни вторични съобщества на мястото на унищожените дъбови и други гори. Тя е светлолюбив ксерофит и хазмофит, калцифилен вид.	Храст или ниско дърво до 4 м	Листа	Видът НЕ защитен от ЗБР
10.	Черен бъз / <i>Sambucus nigra L.</i> 	Видът се среща единично около деретата на по-влажни места или в храстови съобщества около пътищата.	Листопаден храст или малко дърво, високо 2-6 м	Цялото растение	Видът НЕ е защитен от ЗБР
11.	Бръшлян / <i>Hedera helix L.</i> 	Среща се в цялата страна от морското равнище до 1 800 м. н.в.	Вечнозелено увивно или пълзящо растение	Отровно! Събират се листата по време на цъфтеж	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОТСЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
12.	Бял имел / <i>Viscum album L.</i> 	Видът е установен в цялата страна от морското равнище до 2000 м. н.в.	Вечнозелен храст, полупаразит върху различни видове дървета	Отровно! Събират се стръкове по време на цъфтеж и при узряване на плодовете.	Видът НЕ е защитен от ЗБР
Тревисти растения					
13.	Еньовче / <i>Galium verum</i> 	Расте по поляни, пътища, в храсталаци и градини.	Многогодишно тревисто растение	Надземната част	Видът НЕ е защитен от ЗБР
14.	Бял равнец / <i>Achillea millefolium</i> 	Среща се повсеместно из ливади, поляни и храсталаци в горските територии	Многогодишно тревисто растение	Надземната част	Видът НЕ е защитен от ЗБР
15.	Риган / <i>Origanum vulgare</i>	Расте из изредени гори, горски поляни, сечища и ливади. Влиза	Многогодишно тревисто растение	Цветовете	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
		в съобщества на житнотревни растения.			
16.	Жълт кантарион / <i>Hypericum Perforatum</i> 	Расте в разредени гори, сечища, край пътища и ниви.	Многогодишно тревисто растение	Надземната част. Не трябва да се събират прецъфтели стръкове.	Видът НЕ е защитен от ЗБР
17.	Полски хвощ – Equisetum arvense 	Расте из влажни ливади, крайбрежни насипи, из обработваеми места и посеви.	Многогодишно тревисто растение	Надземната част	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОТСЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
18.	Кукувича прежда – <i>Cuscuta europaea</i> 	Паразитира по различни тревисти растения и храсталаци, най-често на коприва и хмел. Разпространена е из цялата страна.	Паразитно пълзящо растение	Надземната част	Видът НЕ е защитен от ЗБР
19.	Теснолистен живовляк / <i>Plantago lanceolata</i> L. 	Расте из ливади, пасища, край пътища, сечища на умерено влажни тревисти и песъчливи места до 2 000 м. н.в.	Многогодишно тревисто растение	Листата и цялата надземна част	Видът НЕ е защитен от ЗБР
20.	Широколистен живовляк / <i>Plantago major</i> L. 	Расте по пасища и ливади, край пътища и ниви, по песъчливи и тревисти места.	Многогодишно тревисто растение	Листата и цялата надземна част	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
21.	Киселец / <i>Rumex acetosa</i> 	Разпространен по влажни затревени площи из цялата страна.	Многогодишно тревисто растение	Млади листа и стъбла	Видът НЕ е защитен от ЗБР
22.	Маточина / <i>Melissa officinalis</i> 	Расте около населените места и в разредени храсталаци и горски поляни.	Многогодишно тревисто растение	Листата и цъфтящите части на стъблото	Видът НЕ е защитен от ЗБР
23.	Черно кучешко грозде / <i>Solanum nigrum</i> 	Разпространено е предимно в предпланинските и равнинни райони.	Едногодишно тревисто растение	Отровно! Младите клонки с листата	Видът НЕ е защитен от ЗБР

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОТСЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

№	Вид	Местообитание	Описание	Използваема част	Природозащитен статут
24.	Бял оман – <i>Inula helenium</i> 	Расте из тревисти и храсталачни места.	Тревисто растение	Корен	Видът НЕ е защитен от ЗБР
25.	Жълтурче – <i>Ranunculus ficaria</i> 	Расте из ливади, храсталаци и широколистни гори.	Тревисто растение	Цветовете	Видът НЕ е защитен от ЗБР

Източник: РДГ Благоевград

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

1. Събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
2. Придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. Събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия, извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти – общинска собственост. Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината. Разрешителното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения, разрешително за ползване на лечебните растения се издава от:

1. Директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;

2. Кмета на общината, когато ползването е от:

а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

б) територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

в) земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; разрешително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

3. Областния управител, когато ползването е от земеделски земи - държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

4. Директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;

5. Лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

6. Лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;

7. Лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии извън посочените в т. 1 и т. 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения, таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола по Закона за лечебните растения.

Позволително за ползване на лечебни растения се издава от кмета на общината, когато ползването е от земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места – общинска собственост, както и от териториите в строителните граници на населените места, независимо от предназначението им, след заплащане на таксата.

Позволителното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляря на позволителното.

Позволителното се издава преди осъществяване на ползването.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

При издаването на разрешителни на територията на община Гоце Делчев се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ - Благоевград за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Благоевград;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 20 януари, за представяне в РИОСВ - Благоевград на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на община Гоце Делчев;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на кмета на общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляря на разрешителното за ползване.

Ползвателят на разрешителното за ползване на лечебни растения е длъжен да:

- Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;
- Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;
- След изтичането на посочените в разрешителното срокове да не се разпорежда с останалите недобити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;
- При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.

На територията на цялата страна е забранено събирането на билки от следните видове лечебни растения от естествените им находища: Бенедиктински трън, пресечка (*Chicus benedictus* L.), Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.), Горицвет пролетен (*Adonis vernalis* L.), Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.), Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.), Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.), Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.), Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*), Какула едрочветна (*Salvia tomentosa* Mill.), Копитник (*Asarum europaeum* L.), Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng), Момина сълза (*Convallaria majalis* L.), Оман бял (*Inula helenium* L.), Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucinum Flavum* Crantz), Пелин сантонитов (*Artemisia santonicum* L.), Пирински/Мурсалски/Алиботушки чай (*Sideritis scaedica* Grisb.), Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand), Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.), Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum* (Link)

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

letsvaart), Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.), Салеп (*Orchis sp. diversa*), Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.), Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh = *L.selago*), Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.).

Под специален режим на опазване и ползване се поставят отделни диворастващи лечебни растения, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществува заплаха за естественото им разпространение в природата. Със Заповед № РД-135 от 04.02.2022 г. на министъра на околната среда и водите са определени допустимите за събиране количества билки от 11 вида лечебни растения от естествени находища извън територията на националните паркове – лечебна иглика, червен божур, лазаркиня, лудо биле, лютива тлъстига, кисел трън, лечебен ранилист, шапиче, решетка безстъблена, бял пелин (катраника) и зърнастец елшовиден.

Посочените в заповедта на Министъра на околната среда и водите ограничения и забрани не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди.¹ Изключенията не се прилагат за пирински (мурсалски, алиботушки) чай (*Sideritis scardica* Griseb.).

Ежегодно за съответната календарна година, министърът на околната среда и водите издава Заповед за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения. Режимът на опазване и ползване се прилага за видове, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществуваща заплаха за естественото им разпространение в природата. С тази заповед се определят допустимите за събиране количества от 11 билки (кг сухо тегло) от естествени находища, извън територията на трите Национални парка. Към тях спадат лечебна иглика, червен божур, бял пелин, лазаркиня, лудо биле и други.

Лечебните растения в естествените им находища, се опазват от увреждане или унищожаване, с цел осигуряване на устойчивото им ползване, като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържане и съхраняване на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания и на популациите от видове лечебни растения, както и контрол по отношение устойчивото им ползване и оценка състоянието на естествените им находища.

Ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“ и с която кмета на населеното място е длъжен да се съобрази при издаване на разрешения за ползване, се определят допустимите количества видове лечебни растения за съответния регион.

При експлоатация на находищата се предвиждат периоди за възстановяване на лечебни растения, съобразени с посочените в чл. 6 от наредба № 2/20.01.2004 г. (за

¹ Съгласно Закона за лечебните растения **билки за лични нужди** са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва: корени, коренища, луковичи или грудки - до 1 кг; стръкове - до 2 кг; листа - до 1 кг; кори - до 0,5 кг; цветове - до 0,5 кг; семена - до 0,1 кг; плодове - до 10 кг; пъпки - до 0,5 кг; талус - до 1 кг.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения) периоди.

Експлоатацията на находищата се редуват с период на възстановяване на ресурсите.

Продължителност на периода за възстановяване:

1. При събиране на корени и коренища от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (гръмотрън бодлив, копитник, коприва, лапад алпийски, прозорче горско, решетка безстъблена, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна, чувен и други) – 2 години;
2. При събиране на корени и коренища от видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (дива тиква, здравец обикновен, иглика лечебна, лудо биле, мъжка папрат, орехче обикновено, сладка папрат и други) – 3 години;
3. При събиране на грудки (божур червен, змиряник петнист, орехче ливадно) – 2 години;
4. При събиране на листа (боровинка черна и червена, лудо биле, малина, медуница лечебна, подбел, смрадлика, чемерика лобелиева и други) – 1 година;
5. При събиране на стръкове от видове, които трудно възстановяват ресурсите си (горицвет пролетен, иглика лечебна, тинтява горска, тлъстига лютива и други) – 4 години;
6. При събиране на съцветия от иглика лечебна и лопен гъстоцветен – 2 години;
7. Плодове и семена от есенен минзухар и зърнеш – 2 години.

Не е необходим период за възстановяване при събиране на следните билки:

1. Коренища от вълча ябълка обикновена, коприва, орлова папрат, репей и трокот;
2. Стръкове от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (ветрогон полски, великденче лечебно, вратига, дяволска уста обикновена, звъника лечебна, змийско мляко, коприва, кучешко грозде черно, пчелинок обикновен, равнец хилядолистен и други);
3. Цветни пъпки, цветове и съцветия (бъз черен, глог червен, лайка, липа – дребнолистна, едролистна и сребролистна, подбел, равнец хилядолистен, слез горски и други);
4. Плодове и семена с изключение на тези по горепосочената точка 7.

Съгласно чл. 5 от Наредба № 2 от 20 януари 2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения не се допуска събиране на билки в количества надвишаващи, следните стойности определени като проценти от наличието в находището запаси.

1. За корени, коренища, грудки и луковици от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (напр. вълча ябълка, обикновено глухарче, гръмотрън

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

бодлив, девесил, лапад алпийски, оман черен, орлова папрат, прозорче горско, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна и др) – до 70%;

2. За корени, коренища, грудки и луковици, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (напр. божур червен, здравец обикновен, змиряник петнист, иглика лечебна, мъжка папрат, орехче ливадно, орехче обикновено, ранилист лечебен, сладка папрат обикновена и др.) – до 40%;

3. За кори, листни и стъблени пъпки (напр. бреза обикновена, бор, върба бяла, дъб летен, леска обикновена и др.) – до 40%;

4. За листа (напр. бреза обикновена, живовлек голям, живовлек ланцетовиден, коприва, леска обикновена, малина, смрадлика и др.) – до 70%;

5. За стръкове (напр. великденче лечебно, звъника лечебна, иглика лечебна, камшик лечебен, коприва, мащерка, напръстник вълнест, подъбиче обикновено, равнец хилядолистен, ранилист лечебен, риган обикновен, тлъстига лютива, шапиче и др.) - до 70%;

6. За цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена (напр. боровинка червена и черна, бъз черен, глог червен, драка, зърнеш, иглика лечебна, лайка, липа – дребнолиста, едролита, сребролиста, лопен гъстоцветен, мразовец есенен, орехче ливадно, офика, подбел, шипка и др.) - до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

По данни на община Гоце Делчев няма издадени разрешителни за събиране на лечебните растения на територията на общината за периода 2014-2020 г.

**IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на
лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове**

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

С цел осигуряване на устойчивото им ползване, естествените находища на лечебните растения трябва да се опазват от увреждане и унищожаване. Опазването включва система от мерки и дейности, целящи запазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на запазване количеството и качеството на техните ресурси, както и поддържането и съхраняването на естествените им местообитания. Не се допуска разораването на находищата на тревните видове.

За изпълнение целите на ПООС 2021-2028 г. ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи на наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;
- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на община Гоце Делчев, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Участие на обществеността по вземане на решения, във връзка с опазване на лечебните растения на територията на общината;
- Недопускане на палене на стърнища и предотвратяване на горски пожари.

Забранява се ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие.

Опазването и ползването на лечебните растения в защитените територии се уреждат с отделен закон.

Специалният режим, приложен на местно, регионално или национално ниво изисква:

- налагане на забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища;
- определяне на годишно допустимо за събиране количество билки.

Според Закона за опазване на биологичното разнообразие:

Чл. 40. (1) За растителните видове от приложението се забраняват:

1. Брането, събирането, отрязването, изкореняването или друг начин на унищожаване на екземпляри в техните естествени области на разпространение;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

2. Притежаването, отглеждането, пренасянето, превозването, изнасянето зад граница, търговията и предлагането за продажба или размяна на взети от природата екземпляри;

(2) Забраните по ал. 1 са валидни за всички жизнени стадии от развитието на растенията.

V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях

Една от характеристиките на общината е, че част от територия ѝ попада в границите на Национален парк „Пирин“, който е включен в списъка на световното природно наследство на ЮНЕСКО. Освен него, в община Гоце Делчев са обявени още пет територии по смисъла на Закона за защитените територии. Те са с цел опазване на природни забележителности – водопади, скални образувания. Изцяло на територията на общината е разположен природния резерват „Ореляк“, чиято цел е опазване на елитна букова гора, известна с името Черната гора и на възраст над 150 години. В резервата се среща още и известния пирински чай.

Природна забележителност Водопад на река Туфча за опазване на водопад, с обща площ 0,2 ha.

Природна забележителност Пиростията за опазване на скално образувание, с обща площ 0,2 ha.

Природна забележителност Скално образувания Купена за опазване на скално образувание, с обща площ 0,1 ha.

Защитена местност Лъжница с обща площ 487 ha.

Резерват Ореляк за опазване на еталонни първични букови гори, с обща площ 757,15 ha.

Национален парк Пирин за запазване естествения характер на природните екосистеми и ландшафти заедно с техните растителни и животински съобщества и местообитания.

Натура 2000 представлява мрежа от защитени зони в Европа. Нейната цел е да осигури дългосрочното опазване в благоприятно състояние на точно определени растителни и животински видове, както и местата, които обитават.

По Закона за биологичното разнообразие са обявени няколко зони, част от Националната екологична мрежа на страната: Места, Пирин, Пирин буфер, Река Места и Среден Пирин – Алиботуш.

Защитена зона Места по директивата за птиците с идентификационен код BG0002076. Общата площ на зоната е 20 426,64 ha.

Защитена зона Пирин по директивата за местообитанията и по директивата за птиците с идентификационен код BG0000209. Общата площ на зоната е 40 382,38 ha.

Защитена зона Пирин буфер по директивата за птиците с идентификационен код BG0002126. Общата площ на зоната е 31 801,84 ha.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.
Приложение №1 Раздел „Лечебни растения“**

Защитена зона Река Места по директивата за местообитанията с идентификационен код BG0001021. Общата площ на зоната е 19 401,69 ha.

Защитена зона Средна Пирин – Алиботуш по директивата за местообитанията с идентификационен код BG0001028. Общата площ на зоната е 68 934,38 ha.

По данни от Регистъра на вековните дървета в България на територията на община Гоце Делчев има регистрирани три вековни дървета:

- Летен дъб (*Quercus robur*) в с. Баничан;
- Чинар (*Platanus spp.*) в гр. Гоце Делчев;
- Чинар (*Platanus spp.*) в с. Борово.

VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен

Според Закона за лечебните растения събирането на билки от естествените находища на лечебните растения се извършва съобразно изискванията на този закон.

Ползването на лечебни растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително.

Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти – държавна или общинска собственост. Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от общината.

Разрешителното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Според ЗЛР таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост, се определят от Общински съвет – Гоце Делчев в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1 от ЗЛР.